

POSTÁS DOLGOZÓ

A POSTÁS SZAKSZERVEZET MSZOSZ-DÍJAS LAPJA

2005. MÁJUS

„A Magyar Köztársaságban mindenkinek joga van a szabad véleménynyilvánításra, továbbá arra, hogy a közérdekű adatokat megismerje, illetőleg terjessze.”

(A Magyar Köztársaság alkotmánya 61. § [1])

A tartalomból

Séta interjúkkal,
tanulságokkal
3. oldal

Országjárás
Milyen szakszervezetet
akarunk?
Két választás Szegeden
6–11. oldal

Az ágazati kollektív
szerződéséké a jövő!
– interjú Pataky
Péterrel, az MSzOSz
alelnökével
12–14. oldal

A VI. Kongresszustól
a 25 éves jubileumig
15–17. oldal

A Nagy Könyv
Második menet:
100-ból a 12-be
18. oldal

Van-e a munkának becsülete?

Ha az év első négy hónapja a várakozásé, a reményé, akkor a május végre a beteljesülésé, az Éroszé a szerelem-szereteté. A rügyeké, az orgonáké, a megújulásé, a természetszereteté, a zöldé. Ahogy Hamvas Béla, a mélyen gondolkodó, a misztikában és mítoszban jártas, túlvilágban hívó filozófus-költő írja a zöld filozófiájáról: a május zöld és g-moll. Igen, a május *zöld barsogó*, kiabáló, lüktető és g-moll is, lágy, gyengéd. A zöld friss, üde újjáéledt természet boldogság-zöldje. „*A zöld nemcsak szín és a g-moll nemcsak hangnem és a május nemcsak hónap. Valami ez, ami a világ minden dolgában és személyében és jelenségében megvan, valami zöld és g-moll, valami május: egy kicsit nyers, de szabad és friss, mint egy begyvetőről hangzó rikoltás, mint a sziklamedrű patak kristályos vize, mint valami átlátszó és csillogó, mint a korabajnali levegő, mint a rigófüty márciusban, üde, ropogós, pompázó, nedvdús. Úgy benne van az egész világban, ahogy színek a napsugárban. Csak ha az ember külön figyel rá, látja a zöld valóságot. Mindig van, és mindenben van...*”

Ugye, milyen gyönyörű! Nem egészen érteni, de érezzük, a szépségét. Ilyen a május is. Nem egészen értjük szerelmes örületét, de érezzük. Ahogy Exupery írja: „jól csak a szívvel lát az ember”.

Mert valóban a május az érzelmeké, a szerelemé, a felszabadult öröme, hogy végre a dermedt, szürke lélek is kizöldül. Amikor „*Tavaszi szél vizet áraszt, virágom, virágom, minden madár társat választ virágom, virágom.*” És sokan elindulunk, vagy emlékszünk a múltra: „*Hát én immár kit választak, virágom, virágom, te engemet, én tégedet, virágom, virágom.*” Hamvas bonyolultságában gyönyörű, ez a dal pedig egyszerűségében.

Milyen érdekes, Márai Sándor is hasonlóan és mégis másként ír, mint Hamvas az ötödik hónapról. Persze, hiszen ahányan vagyunk annyiféleképpen éljük meg. Ő május lendületétől idegenkedik, de azért ő is szépen vall róla: „*A májusnak dallama van... Van benne valami a földrengésből. Félelmes hónap... A májusi ünnep pogány és barsány. Minden lármázik, mondani akar valamit. A levegő már korán megtelik pezsgő, fanyar illatokkal, barbár fénnel, egy ókori ünnep kegyetlen, vakító fényességével.*”

Május 31 napból áll, az egyházi naptárak szerint: a Tavaszutó és a Pünkösdi hónapja, régebben Ikrek hava volt elnevezése. A Képes Friss Naptár 1943-ban ezt a rigmust közli:

„Madárdalos a reggel –
Magyar ember jókor kel,
És napestig meg sem áll:
Gyomlál, öntöz és kapál.”

Májusban négyes ünnepünk van: Május elseje a munkások és a munka ünnepe, idén ugyanezen a napon Anyák Napja, május 9-én a Győzelem napja, és talán ünnepelhetjük, hogy egy éve léptünk be az Európai Unióba.

Négyes ünnep, négy gond. Május elseje a munka, a munkások ünnepe. A sör és virslievés után, előtt, esetleg közben emlékezzünk azokra a munkásokra, akik állati sorban dolgoztak, akiket – habár manapság sokan a kizsákmányolás tényét tagadják – hajnaltól késő estig dolgoztattak halálra. Emlékezzünk a szociáldemokraták harcaira, mert a kapitalizmus 19. és 20. századi időszakában valóban harcolni kellett a munkásjogokért: a nyolc óra munkáért, nyolc óra pihenésért, a nyolc óra szórakozásért. S jusson eszünkbe, hol vannak ezek a nyolc órák manapság? Jusson eszünkbe, kell ellenerő, amely a tőkést jobb belátásra bírta, bírja. Ne feledkezzünk meg a forradalmakról, a kommunizmus – ma már tudjuk elvetélt – kísérletéről, amelyre csak azért kerülhetett sor, mert a felülélők nem ismertek a mértékletességükben mértéket. Hogy éppen az ellenerő létrehozása eredményezi a munkabékét, ezért szükségesek az erős munkás-érdekvédelmi szervezetek. S ne feledkezzünk meg ezen a napon, hogy a rendszerváltás után tizenöt évvel még mindig nincs becsülete a munkának, a munkásnak. Még mindig kuncog a krajcár, ennyiért dolgoztál, nem épp semmiért, a fizetések még mindig megalázóan alacsonyak.

És emlékezzünk arra is, hogy egy éve tagjai vagyunk az Európai Uniónak. Emlékezzünk, milyen nagy reménnyel ünnepeltünk tavaly május elsejének éjjelén a Szent Imre téren. Volt ünnepi műsor, étel, ital, tűzijáték és remény. És sokaknak csak a remény maradt. Kiábrándultak és azt kérdezik, mi értelme volt? Érthető kételkedésük. De nem lehet vární, hogy egyik évről a másikra számottevő eredményt érjünk el. A magyar történelemben erre jó példa a 1867-es kiegyezés, amelynek gazdasági eredményeit jószerivel csak a század végén érezhette meg az ország népe, akkor sem a legalul lévők. Ezen a napon tehát arról kellene gondolkodni, hogyan tudunk a gazdaságilag egyesült Európából szociális Európát létrehozni. De a legelső kérdést önmagunknak kellene feltenni, hogyan tudnánk segíteni önmagunkon, mert másokon segíteni csak az tud, aki önmagán is tud. Ha erre a kérdésre ki-ki jó választ ad önmagának, akkor a munka is megbecsült lehet, és Európa és benne Magyarország is, amelynek polgárai vagyunk, megbecsültebb lehet. Talán.

Májusban van az Anyák napja. S engedjék meg egy kis személyesség. Május e sorok írójának is hónapja, ekkor jött a világra a vakító fénybe. Fél órán át köldökzsinoron függve élet és halál között, mert a bába későn jött. Így lehet, hogy valakinek a május az élet és halál hónapja. Akkor májusban az élet győzött. Ideiglenesen. Hiszen természetes, ami születik, el is múlik. Mert május a legtöbb embernek a harsogó lila és fehér orgona hónapja, a hajnali szürkületben fehéren fénylő-lobogó cseresznyevirágé, a rózsaszín pünkösdi rózsáé és persze a prózai történéseké is.

Májusban van a Győzelem Napja. Ennek bizonyosságául álljon itt egy 1985-ös Kincses Kalendáriumból való idézet: „Negyven éve történt. Félmillió tömeg ünnepelte a szabad Vörös Májust. Malinovszkij marsall beszállt a Szabadság téren. A Hősök terén Rákosi Máttyás és Szakasits Árpád méltatta május elseje jelentőségét. Hitler meghalt. Utódja, Dönitz, folytatja a német ellenállást. Berlin elesett! Kétszáz ezer német katona került hadifogságba. Tüzet szüntess! Németország kapitulációjának következtében véget értek az ellenségeskedések Európában. Mussolinin kivégezték. Mámoros tömegek ünnepeltek Európa felszabadulását a Szabadság téren...”

Sokan, több mint ötven millióan nem érhették meg a béke első napját, május 9-ét. De él Csepelen egy 91 éves közgazdász-statisztikus, Adamovics Jenő, aki túlélte, s aki elmesélte sógora tragikus, de hősi történetét. Balázs Lajos 12 társával együtt a náci elleni harcban esett el május ötödikén, négy nappal a Győzelem napja előtt. Még ezen a napon ezt írta fiatal feleségének: „*Kedves Katám! Most küldök egy kis pénzt megint, vagyis mind-mind elküldöm, ami van. 771 pengőt spóroltam, amióta otthon voltam. Oszd be magadnak, hogy elég legyen, míg megint tudok küldeni. Írd meg, a lisztet megkaptad-e Sugárnétól... Említettem neked, hogy vettem egy kis malacot 330 koronáért és képzeled, már kínálnak 1500 koronát, de nem adom oda semmi pénzért. Hátha megsegít az Isten, és haza tudom vinni. Ne csüggedjétek, majd fog segíteni az Isten, csak bízzunk benne, egyszer csak megunja ezt az öldöklést. És azt mondja majd, elég és meglátod, megint olyan boldog leszel, mint voltál. Mert hidd el, az ember a rosszat nagyon hamar elfelejti. Katám! Nagyon-nagyon vágyom utámatok, alig várom, hogy lássalak benneteket. A viszontlátásig csókollak benneteket. Lajos.*”

Fiaának pedig ezt a verset írta: *Fiam! / Minek is születél! / Mégis jó, hogy lettél / Egy szomorú élet / De boldoggá tettél. // Boldoggá tette / Apádat, Anyádat / Tedd boldoggá / Egyszer a hazádat / ... Ne félj a haláltól. / Egyszer meg kell halni, / a hazáért Fiam, Néha vért kell adni.*”

Talán ezen a napon üzenték – a Kincses Kalendárium szerint, – 1945-ben csepeli munkások a kormányoknak, hogy azonnal törje le a fekete piacot. „Churchill – a Győzelem Napja alkalmából – arany töltőtollat küldött Sztálinnak: 'Remélem, – írta – hogy ezzel a töltőtollal még sok baráti üzenetet fog Excelenciád aláírni... Rákosi Máttyás éles támadása az üzemek felgyújtói és a politikai gyűjtőgatók ellen.’ S mit mondott, mire intett az Új és Ó Kalendárium 1810-es csizója? „*Pilangók szárnyakkal virágokra szállnak, / De végtére osztán rútt hernyókká válnak: / Így járnak azok, kik a színt pénzen vészik, / S mázolások által magok vázzá téstik.*” Végül egy figyelmeztetés: „*Jó bolt bitélet megintgatyá, / Ha nincs benne ing és gatyá.*”

Udvarhelyi András

Van-e a munkának becsülete?

Séta interjúkkal, tanulságokkal

A postások közössége a hagyományoknak áldozva a Postás-Matáv Sportpályán köszöntötte a munkások ünnepét. Kegyes volt hozzánk a kiszámíthatatlan időjárás. A csemeték kirajzoltak a színes programokba beillanva, felszabadultan játszadozva. A megállapodottabb korúak egymást már régi ismerősként üdvözölve, baráti beszélgetésbe és óhatatlanul szakmai, érdekvédelmi vitába keveredve, múltatták az időt.

Szerettük volna megtudni, hogy mit jelent a postások számára a munkásság nemzetközi ünnepe, s szerintük van-e becsülete, elismertsége hazánkban a munkának, a teljesítménynek, a szakmához való hűségnek.

Hármas ünnep a mai

Szakszervezetünk elnöke, **Mundruczó Kornél**, így fogalmazott:

– Szerencsés véletlen, hogy hármas ünnepet köszönthetünk a mai napon. Nekem ez a május elseje egybeforr az anyák ünnepével, s kértem is rövid megnyitó beszédemben, hogy mindenki emlékezzen

egy pillanatra édesanyjára. És ma egy éve, hogy hazánk az európai közösség tagja lett, s most már mérleget vonhatunk, hogy mit jelentett ez számunkra előnyeivel, hátrányai-val együtt. És nem utolsó sorban ünnep az, hogy több százan, talán ezren is együtt ünnepelehetünk itt családi hangulatban, összeforr közösségként postások, matávosok, antenna hungáriások.

– A munka, a munkás, az alkalmazottak megbecsülése legfontosabb kritériumának tartom, hogy a bérekben érjük el végre már legalább a nemzetgazdasági átlagot, fegyelmezett, előrelátó munkával. E

téren van mit tennie szakszervezetünknek, a részvénytársaságnak, az államnak.

Másról szól a nóta

– Szerintem ez már nem igazán a munka ünnepe – mondja **Déri Miklós**, a 4-es posta rovatolója. – Inkább az EU-s csatlakozásról, az Anyák Napjáról beszélnek. Én fiatal vagyok, de emlékszem, úgy tíz éve más hangsúlyt kapott a május elseje. És nincsenek megbecsülve a dolgozók, a vezetők sem, s érzésem szerint nem is szeretnék ezen változtatni. Ez nem csak a postára, de az egész országra igaz.

Ezért inkább csak focizunk.

– Elindultunk a lejtőn – szól közbe **Kántor Attila** kézbesítő. – Pedig helyi vezetők mindent megtesznek azért,

hogy javítsanak a munkakörülményeken, a keresetünkön. De nem rajtuk múlik. Most is érezzük ezt, a mi postavezetőnk például a családjával eljött ide és az osztályvezetőnk is megtisztelt jelenlétével. Szívesen kijárnánk máskor is erre a sportpályára, mert lelkes focicsapatunk van, hétvégeken kergetjük a labdát, sokkal szerényebb környezetben. Ezen segíthetne a szakszervezet.

– Nekem csodálatos ünnep ez – mondja **Barkóczy Sándorné**, a VIG szakszervezeti titkára. – Az unokám most lett egy hetes, együtt ünnepeljük

kollégáimmal, barátaimmal az anyák, a nagyanyák napját. Minden május elsejét itt töltök a férjemmel, már több mint tíz éve. Sajátos hangulata van ezeknek a postás majálisoknak.

– Majd én válaszolok a kérdésére – vág közbe harciasan **Juhász Istvánné**, a hírlap üzletág szb. titkára. Nincs meg-

becsülve a melós, mert 57 ezer, vagy 60-62 ezer a bruttó fizetés és kemény fizikai munkát végeznek munkatársaim. Amikor Norvégiában jártunk, megtudtuk, hogy az ottani igazgatók a fizikaiak béreinek kétszeresét keresik. Itthon ez a szorzószám tízszeres. Persze ne a vezetők pénzét csökkent-

sék, hanem a dolgozókat emeljék az elvégzett munka értékével arányosan.

A múlt – elmúlt

– Most vagyok itt először – mondta az **A. S.** monogramja mögé húzódozó postás szakszervezeti aktivista. – Jól érzem magam a kollégák között, ebben az oldott hangulatban. A munka, a dolgozó megbecsüléséről szeretne hallani? Nos, egy példával élnek.

– Olyan főnököm van, akivel megbeszéltük elsőjén, hogy a hónap közepére adom be a jelentést. Egy óra múlva közölte, tizedikére várja az anyagot. Két nap múlva felhívott, hogy másnapra kéri. Felháborodottan közöltem vele, nem ezt beszéltük meg. Mi a fenét csináltál vasárnap? – kérdezte. A gyermekeimmel voltam – válaszoltam elhűlvén. Kitérdekel ez? – mondta emelt hangon, ha nem tetszik, keress más állást, én vagyok a főnököd, én rendelkezem, kihasználak, ez a kapitalizmus. Ha tudsz jobbat, változtass.

– Nem tudtam. Elvégeztem a feladatot nappal, éjjel. S csak azért is tudásom, képességeim legjavát nyújtva. Lehet, hogy így, a feszültségben, a kényszer hatására elfogadható teljesítményt nyújtottam, de valószínűbb, szegényebb lett a cég egy értékes javaslattal. Az emberi megértés hiányában a sokat, az „idő feletti” munkát követelő vezetők kárt okoznak az intézménynek, az ügynek, amelyet velünk együtt ők is szolgálni akarnak. Ráadásul azt érzékeltetik a beosztottakkal, hogy még nem múlt el a hűbéri társadalom, a pallos joga. Letáboroztak a középkorban, miközben az új idők követelményeiről papolnak. Én már megtanultam, hogy itt kapitalizmus van. Ezért kérem, ne fényképezzen le.

Kesztyűt dobott a tőke

A Városliget sarkán, egy szerény kövön felirat: 1890-ben itt ünnepelték először május elsejét, az egykori Aréna előtti téren a szervezett dolgozók. A centenárium tiszteletére 1990-ben állították az emlékművet a magyar szakszervezetek. Tisztelgünk az elődök emléke előtt és bevetjük magunkat a tömegbe. A megjelent közéleti személyiségeknek azt a kérdést tesszük fel: a rendszerváltás után másfél évtizeddel van-e becsülete a munkának?

– Egyelőre örülnék annak is, ha munkahely lenne elegendő – mondja **Kárpáti Sándor**

MSZOSZ díjas újságíró – a becsület csak utána következhet. Azokat az okokat kell megszüntetni, amelyek miatt munkanélküliség, szegénység van. A jó kérdés tehát az, hogy miért van ez így? Erre választ adni a holnap dolga lesz.

Ki, kinek fordított hátat?

A talán legolvasottabb kortárs író, **Moldova György** legújabb könyvét dedikálja, standja előtt sorban állunk. Pár éve azt nyilatkozta, hogy a munkások saját érdekvédelmüket hagyták cserben, ami-

kor tömegesen kiléptek a szakszervezeteikből...

– Nem kiléptek, hanem pontosabban fogalmazva: nem léptek vissza – igazít helyre mosolyogva. – A munka pedig semennyire sincs megbecsülve, de nem is ez a lényeg. Már

az is árulkodó, hogy régebben is a munka ünnepének nevezték május elsejét, s nem a munkások ünnepének. Pedig ez a nap a munkások, a dolgozók ünnepe. A munkát mindenki szereti, a munkásokat kevésbé. Sok szó esett anyák napjáról, unióról, pedig a szegénység terjedése ennek a napnak a jelentőségét csak fokozni fogja. A változást a kényszer szüli majd meg, a szegénység, a nyomor nyomása. Ki fog alakulni egy új baloldali párt, megkülönböztetve magát a mai MSZP-től, amely nem is baloldali párt, s a kevésbé tehetséges, de tisztességes Munkáspárttól. Korábban is úgy jöttek létre baloldali mozgalmak, pártok, hogy az ország nagyobbik fele éhezett.

Szóke Károly, a Vasas Szakszervezet volt elnöke sem kerülgeti a témát:

– Sajnos azt kell mondanom, hogy a munkavállalók kiszolgáltatottsága inkább növekedett, mintsem javult volna. Gondolom ennek érdekében próbál majd tenni valamit a kormány az első száz lépéssel, amelyet holnap fog meghirdetni.

Moral insanity...

– Személy szerint nekem az a gondom, hogy egyre inkább

bizonytalan még annak a sorsa is, aki jelenleg állásban van. – mondja **Szathmári Gábor**, a Népszava volt főszer-

kesztő-helyettese, a SZEJ sajtófőnöke. – Soha nem éreztem az alkalmazottak ilyen mértékű kiszolgáltatottságát. Leginkább a fiatal, pályakezdő munkavállalókat sajnálom. Ők egyenesen találkoznak a munkáltatói moráltalansággal. Az, hogy az államot megpróbálják becsapni, lehet köreikben bocsánatos bűn. De minősíthetetlen, hogy akik dolgoznak rájuk, akik a profitjukat megtermelik, azokat bizonytalanságban tartják, és sokféle trükkel fosztják meg azoktól a munkavállalói jogoktól, amelyek papíron léteznek, de nincs, aki betartsa őket.

– Kevés becsülete van manapság a munkának – közli dr. **Borsik János**, az Autonóm Szakszervezetek Szövetségének elnöke. – Elsősorban az elmúlt tizenöt év alatt regnáló kormányok foglalkoztatáspolitikai ballépései miatt. Úgy gondolom, ennek az az oka, hogy kevés figyelmet fordítanak a magyar munkavállalók érdekeire, foglalkoztatási kö-

rülményeikre, és nem utolsó sorban a több száz ezres törvénytelenül dolgoztatott tömegekre. Ez olyan komplex problémakör, amelynek nem tesz jót a minisztercserével most meggyöngyült munkaügyi tárca tétovásága.

– Ez a kormány feltehetőleg a parlament kormánya – folytatta az elnök –, a pártok kormánya, s ezen a virtuális falon nem akar, nem tud átjönni az a fajta kontroll, amely pedig az egyik alapfeladata a szakszervezeteknek. Mivel érezhetően csökken a parlamenti pártok támogatottsága, ezért feltétlen figyelmet érdemelnek az érdekvédelmi szervezetek, s a gazdasági, szociális tanácsot kvázi második kamaraként kéne működtetni, ha majd megerősödik.

Nincs béke az olajfák alatt

A vasasok szakszervezetének alelnöke, **Hódi Zoltán**, kérdésünkre előbb röviden

közli: nincs becsülete hazánkban a munkának. Majd faggatózásunkra európai uniós összehasonlítást tesz:

– Az a helyzet, hogy miközben a magyar gazdasági teljesítmények meghaladják az uniós átlagnak több, mint a felét, mert 53-55 százalék körüli az egy főre eső GDP aránya az európai átlaghoz képest, addig a bérek csak egyhatedét érik el, bruttó értéken a többiekének. Kétségtelen, hogy vásárlóerő paritáson valamivel jobb a helyzet. Mi a vasas területén azt tapasztaljuk, hogy a jelenlévő több mint harminc multinacionális cégnél, a százhatvanat meghaladó vegyes vállalatnál minőséget gyártanak, nem selejtet. Tartják a határidőket. A heti munkaidő hat, olykor hét napos. Mit várnak még a munkáltatók? Mert a keresetek nincsenek arányban a tényleges teljesítménnyel. Napjaink hazai tanulsága: a tőke-munka ellentéte

nem oldódott meg. Nincs változás a lényegi konfliktusban.

A dolgozók – robotolnak

Balogh Béla, a vasasok szervezett munkásainak elnö-

ke ezt még megtoldja azzal, hogy tizenöt éve keresik a munkahelyeket, s jó lenne, ha nem csak a fővárosban lehetne növelni a foglalkoztatottak számát, ha a régiókban, az elmaradott térségekben is új munkalehetőségek

teremtődnének meg, oda is áramlana a tőke. Voltak ígéretetek erre, de az eredmény siralmas.

Pataki Péter, az MSZOSZ alelnöke is bekapcsolódott a beszélgetésbe. Jó lenne, sőt ez a fő cél, hogy növeljük a munkahelyek számát – mondta. De az sem mindegy, hogy milyen munkáról van szó, mert százezrek dolgoznak kény-

szerből szakképzettségüknel, tudásuknál, jogos ambíciójuknál alacsonyabb beosztásban, munkahelyen. Olyan tevő-

kenységet végeznek, amely sem az alkotó munka örömét, sem a tisztességes megélhetés lehetőségét nem adja meg. Egyszerűen robotolnak.

– A munka becsületéről beszélni manapság elég anakronisztikus, ebben a helyzetben elméleteket gyártani, amikor a dolgozó azt sem tudhatja, hogy holnap még kinyitja-e kapuit a cég. Aztán, nem gyakorolhatja munkavállalói jogait, mert annak következménye lehet. Ráadásul nincs is tisztességesen megfizetve. Ne feledjük a kölcsönzött munkaerők, a határozott időre átirányított dolgozók teljes létbizonytalanságát sem.

A kesztyűt fel kell venni!

Rövid sétánk a majálisi bangulatban a Városligetben, valljuk be, kudarcba fulladt.

Rosszkor, rossz kérdést tettünk fel közéleti embereknek, újságíróknak, íróknak, szakszervezeti vezetőknek. Hiszen a válaszok előre láthatóak voltak. De reménykedtünk. Hátba. Nem találtunk senkit, aki ne a munka becsületének fogyásáról, a dolgozó ember megbecsülésnek hiányáról szólt volna.

Persze ez álnaivság. Szerkesztői furfang. Csak arra jó, hogy bátran kimondhassuk: a munka, a munkás becsületét nem a szólalásokban, hanem a szakszervezetek kemény érdekvédelmi munkájában, megalkuvást nem ismerő harcában kell keresni. A kesztyűt, melyet a globalizált tőke dobott elénk, fel kell vennünk. Mert más reményünk, lehetőségünk nincs.

máray – udvarbelyi

A világok harca

Mindenre elszánt, kemény arcú, kérges kezű asszonyok, férfiak vonultak azon a chicagói utcán – a nyolcórás munkaidőt követelve. Emberibb, értékesebb, jobb életet követelve a munkából, a bérből élőknek. A tömegben német, angol, olasz, magyar, ír és skandináv arcok keveredtek az afró, az ázsiai, a közelkeleti rasszokra jellemző vonású arcélek közé.

Felvonult, tiltakozott a nagy amerikai „kohó”. 1886. május elsejét írtak azon a napon. A rendfenntartók fegyverei eldőrdültek, s célba találtak.

Összeütközött ott két világ. A tőkés és a kizsákmányoltak érdeke ütközött meg, s a választóvonal immár a fegyverek csöve volt. Az úttörők, a filozófusok, a szakszervezeteket szervezők és a chicagói vértanúk emlékére lett ez a nap a nemzetközi munkásmozgalom, a munkások szolidaritásának emléknapja. 1890. május elseje óta, százötvenöt esztendeje vonulnak ki világszerte a nagyvárosok utcáira az emberek, hogy emlékezzenek.

Persze enyhült a kín, az elnyomás, az elmúlt évtizedekben már vidám majálissá finomult a demonstráció. Már nem kergetnek le a bányák mélyére hét-nyolc éves

gyermeket, s a munkaidő sem tizenkét-tizenhárom óra. Legalább is a földteke kulturáltabb felén. Már nem a tulajdonos tömegszállításain fagyoskodunk, s nem az ő üzletében vásárolunk, hogy tartozásunk egy életen át ne fogyjon el. Ma már az üzletközpontokba járunk, és bankkártyával fizetünk. Az emberek hajlamosak rá, hogy szolidan, vidáman emlékezzenek a chicagói mártírokra, ha a kor, a politikai helyzet megengedi a békés demonstrációt. A közelmúlt történetében sokszor, sok helyütt nem engedte meg.

Amerikában például a Cosa Nostra gengszterei vették kezükbe a dokkok munkásainak szervezkedését a múlt századfordulón. Beépülve az építők, a szállítók szakszervezeteibe, szétverték fizikailag is a még gyenge, csak sarjadó mozgalmat. A húszas években Európában Mussolini fekete ingesei, Németországban Hitler pribékei végeztették ki a bolseviknak kinevezett munkásvezetőket, árjának nem minősülőket. Hazánkban a különítményesek lőtték a Dunába a szakszervezeti vezetőket, újságírókat. A bolsevikok országában sem volt szükség a szakszervezetekre, Sztálin nagy rendet vágott korábbi elvtársai között, ha úgy találta: nem a Szovjetunió, hanem a dolgozók érdekeit védik. És volt erre hasonló példa szerte a világon.

Előzménye volt a munkásmozgalomnak, s számolni kellett vele, mert megerősödtek a szakszervezetek, jogokat, engedményeket csikartak ki. A második világháború után tudták a tőkés, hogy cselekedni kell. A kiéhezett, fagyoskodó Párizs mun-

kásai döbbenetben látták, hogy a vörös zászlót munkaadóik viszik a baloldali kormány elleni tüntetéseken. Meg is bukott a kormány.

Tanultak a múlt hibáin a tőkés. Megeremtették a fogyasztói, a szociális társadalmat, megosztották az extraprofit egy részét a dolgozó tömegekkel. Majd globalizálódtak. Centralizálták a multik a pénz hatalmát népek, országok, kormányok fölött. Persze, messze nem ilyen egyszerű a képlet. De az biztos, hogy a tőke konzekvensen, tudatosan napról napra, visszavessz ebből a nagy kiegyezésből, lefaragja korábbi engedményeit. Hogy bölcsen teszi ezt? Ma még nem tudni. De itt tartunk most. És a vad, üveg törős tüntetéseknél, az anarchiánál, mert ezt tudja csak felmutatni a globalizációval szemben a megzavarodott, józan eszmék, baloldali pártok nélküli esztelen indulat.

Vagy még itt sem tartunk, a felismerés szintjén sem, mi, a középkéleti, vagy mégközelebb nyugatkeleti – mit tudom én milyen – európaiak. A mostani május elseje a Postás-Matáv Sportpályán, a Városligetben csendesebb, szerényebb volt, mint évekkel ezelőtt. A munka, a szorgalom becsülete nem lett nagyobb sem erkölcsileg, sem anyagilag. Pedig tudnunk kell és érzékeltetni a társadalommal, hogy nem alkuszunk. Jogainkat a munkához, az emberhez, a korhoz méltó élethez csorbítani nem engedjük. Minden törvényes eszközzel megvédjük érdekeinket. Elszántan, töretlenül és mulhatatlanul.

Máray

Milyen szakszervezetet akarunk?

Tatabánya

Érdekesen hatott az elmúlt másfél évtized a szakszervezet szükségességének megítélésére. Megrögzött „antiszindikalisták” rohannak a belépési nyilatkozattal a titkárhoz, mások „ártani nem használ” álláspontra helyezkedve megtartják tagságukat, ismét mások feleslegesnek tartják a szakszervezeti tagságot. A Tatabánya 1. postán is hasonló a kép, vannak az érdekvédelemmel elégedett szakszervezeteken kívüliek, vannak a tagságukhoz ragaszkodó elégedetlenek, elkeseredett nyugdíj előttiiek, de egyben mindenki egyetért: erős, határozott szakszervezetre van szükség.

Sok munka, kis nyugdíj

– Sok jó munkáért nagyon jó nyugdíjat várok! – mondja **Bódis Mihályné** egyesített kézbesítő, aki az utolsó évét tölti, majd folytatja: Sajnos, azt várhatom, ahogy elnézem a már nyugdíjas kollégák járandóságát, a posta sok munkát követel és kevés pénzt ad.

■ *Megtartja a szakszervezeti tagságát nyugdíjasan is?*

– Nem hiszem, úgy gondolom, nincs értelme. Harminc évig cipeltem a táskát, és már nincs egy ép porcikám sem. Izületi- és gerincbetegségek kínoznak, megöregedtem, megrokantam, közben sokáig reménykedtem, hogy a szakszervezet ki tudja kényszerí-

teni a korengedményt. Hát, nem tudta, ki kellett dolgoznom az időmet. Csalódott vagyok. Egyre több az anyag, a mostani fiatalok harminc év után maguk mögött fogják vonszolni a táskát. Én vagyok itt a legöregebb. A most felvettek és az én bérem között alig van különbség, de olyan fiatal is van, aki megelőzött. A körzetek is nagyok, a nyolc óra már rég nem nyolc óra. Lehet, hogy én már nem leszek, mire rájönnek, hogy sok ez a munka egy embernek. Ebben tehetne valamit a szakszervezet, az utánnam jövő generációért.

Harcolni egyfolytában

Bódis Zoltán egyesített kézbesítő **nyolc éve dolgozik a postánál. Nem tartozik az elégedett szakszervezeti tagok közé, kritikáját nem rejti véka alá.**

– Szerintem függetlenednie kellene a szakszervezetnek a munkáltatótól. Úgy gondolom, behatárolja az érdekvédelem mozgásterét a munkáltatótól való függőség.

■ *Gondolja, hogy így nem elég hatékony a képviselőtük?*

– Szerintem ez a helyzet. Az előző – nem a mostani – béremelés jó példa erre. Túl alacsony százalékban egyezett meg a szakszervezet, így évek óta csökken a reáljövődelmünk. Egy kollégám 2-3 éve balesetet szenvedett, és elvártuk volna, hogy a szakszervezet segítsen a jogérvényesítésben a Munkaügyi Bíróság előtt.

■ *Van jogsegélyszolgálat, nem vette igénybe a kollégája?*

– Ezt ő jobban el tudná mondani... A szakszervezet nem abban merül ki, hogy mikulásbulit rendezünk, vagy más szakszervezeti bulit. Ez is nagyon jó, kell is, de legyen hatékony érdekvédelem. Előbbre kellene lépni.

■ *Ezzel egyet lehet érteni, de általában tudnék vitatkozni is az álláspontjával.*

– Beszéljünk a munkakörülményekről! Évekig állt a fürdőben a penész a falakon, jöttek le a csempék, de a doktornő rendelőjét hozták rendbe milliókért, amikor csak hetente kétszer rendel. A fürdőt pedig száz ember használta volna.

■ *Úgy tudtam, a fürdőt is felhűtötték...*

– Jó, most megcsinálták. Viszont nincs a kézbesítők termében légkondi. A sarokban megáll a levegő, ha ablakot nyitunk, akkor huzat van. Megfájdul az ember feje. Én azt hiszem, a szakszervezetnek nagyon kéne harcolni, harcolni egyfolytában!

Kilók és tabletták

Horváth László 18 éve cipeli a kézbesítők táskáját Tatabányán. Ugyanennyi ideje szakszervezeti tag, bizalmiként közvetíti munkatársai véleményét.

– Már többször kérdeztem Budapesten, mikor várható, hogy a kézbesítők korengedményét bevezetik – mondja a bizalmi. A postástáska üresen is nehéz, most megmértem, kilenc kilónyi anyag van benne. Ez egész nap a vállam húzza, emeletre fel, emeletről le. Már fáj a gerincem. Nem csak nekem, itt nagyon sokan fájdalomcsillapítókon élünk.

■ *Milyen megoldást javasol ez ellen?*

– A kézbesítő mindig cipelni fog, de véleményem szerint nem mindegy, hogy valaki eltologatja a kerékpárt a kertes övezetben, vagy emeleteket mászik. A bérben látszódnia kellene a különbségnek. Másrészt vizsgálni kellene a kézbesítőket, kísérni az egészségi állapotuk változásait. Siralmas eredményt kapnánk 25 év munka után. Nem csak a vérnyomásomat kellene mérni, vagy azt, hogy ellátok-e a tábláig! Véleményem

szerint a szakszervezet kezdeményezhetné a tüzetesebb egészségügyi vizsgálatokat. Ennek eredménye talán alátámasztaná a korengedmény igényének jogosságát. Tudom, hogy foglalkoznak az üggyel, de döntésre kéne jutni már.

■ *Miben kellene változnia magának a szakszervezetnek?*

– Szerintem ezzel a szakszervezettel semmi gond nincs. Dolgozni kell, ezen nem változtathatunk, a szakszervezet a lehetőségeihez mérten igyekszik a munkakörülményeken javítani, és a lehető legjobb bérfeljesztést elérni. Amiben tennivalót látok, az a régi és az újabb dolgozók bére közötti különbség. A minimálbér 57 ezer, aki tizenöt éve kézbesít, kap 61 ezret. Ez bérfeszültséget okoz. Másrészt jó lenne, ha nem bonokat, telefonkedvezményt, s hasonlókat kapnánk, hanem ezek a juttatások beépülnének a bérbe. A nyugdíjba készülők hiába mondják, hogy mennyi vásárlási utalványt kaptak, a nyugdíj megállapításánál a tényleges bér számít.

■ *Biztonságban érzi magát munka közben?*

– Három kézbesítő elleni támadás is volt. A festékpatronos pénztárca szerintem nem növeli a biztonságot, csak nehéz. A támadók most már nem elragadni fogják a kézbesítőtől a pénztárcát, hanem kényszerítik az átadásra.

Legalább tippet ne adjunk!

Dr. Kissné Torma Mária, a Tatabánya 1. posta kézbesítési osztályának vezetője. Negyedszázada postás, azóta tagja a szakszervezetnek, választmányi tag. Mint régi postás átérzi a kollégák problémáit, ugyanakkor látja a megoldások nehézségeit is.

– Valóban hosszú idő ez a 25 év! Felmerülhet a kérdés, hogy lehet megmaradni itt ilyen sokáig. Mondhatom, a postán nőtem fel, édesanyám is ezt a formaruhát hordta 20 éven keresztül.

A szakszervezeti tagság valamikor természetesen volt egy munkavállalónak – nekem is –, a választmányi tagságot pedig azért vállaltam, mert jól látom, milyen nehéz a postások élete.

■ *Mit tart a legnagyobb bajnak?*

– Alapvető problémának látom, hogy a szakmai vezetés eltökélt szándéka, hogy a „kerek perccel” kijelentéseitől nem haj-

landó eltérni. Ilyenkor egyik szakszervezet sem tud még csak a közelükbe sem férközni. A postás szakma, ha ad is valami engedményt, az is a mi rovásunkra megy. Nézzük a béren kívüli juttatások dolgát! Kevesebb összegről kezdtük, majd azt mondta, hogy jó, feltornázzhatjuk 100 ezer forintra – a következő évi béremelés terhére. Adtunk is, nem is! Jó ez, mert egységesen megkapja mindenki. A csomagok, remélem, mindenkit kielégítenek, de ebben nem vagyok biztos, mert utólag derült ki, hogy több csomag kellett volna. Nehéz ezt ilyen nagy létszámú cégnél jól működtetni. Csak halljuk a híreket, hogy hiába vettünk üdülőjegyet, ha értékesítik az üdülőket... Persze, más hol is felhasználható, de mi a Postás üdülőre gondoltunk.

■ *Mit becsülne többre: a magasabb bért kevesebb béren kívüli juttatással, vagy fordítva?*

– A béren kívüli juttatás előnye, hogy nem terheli adó, viszont járulékot sem fizet utána a munkáltató. Tehát a táppénz, a nyugdíj megállapításánál az alacsony alapbért veszik figyelembe, és ez nagyon előnytelen. Sajnos a társadalmat is félretájékoztatják. Megjelent egy újságban, hogy a postások 150 ezer körül keresnek. A postai átlag lehet, hogy ez, de a munkahelyeken kell csak kérdezősködni. Az sem nyugtatja meg a dolgozókat, ha azt hallják, örüljenek, hogy van munkahelyük.

■ *Érezhető, hogy féltik a munkahelyüket?*

– Attól függ, mikor beszélek velük. Nyugodtabb időszakban örülnek, hogy viszonylag biztos helyük van, rázósabb időszakokban lehet hallani, hogy irthagyom az egészet. Az is igaz, hogy a tapasztalataim szerint aki eltöltött már itt egy kis időt, nehezebben válik meg a munkájától.

■ *Kézbesítőikkel beszélgetve szinte mindenki a nyugdíjkorhatárt említette sérelemként. Lehet ebben előrelépés látható időn belül?*

– Valóban sok a 62 év. Az üzemorvos heti két alkalommal rendel, és minden második évben kötelező orvosi vizsgálaton esnek át a kézbesítők, de egy tüzetesebb felmérés igazolná, hogy a régi dolgozók gerincét, izületeit mennyire megviseli ez a munka. Tudomásom szerint a kézbesítők és a gépkocsivezetők korengedményének ügye már magasabb fórumok előtt van, de nem tapasztalunk előremozdulást.

■ *Ha a korengedményes nyugdíjazást engedélyoznák, birtelen megnőne a pos-*

ta munkaerőigénye. Nem jelentene gondot az utánpótlás?

– Lennének nehézségeink. Ha egy jelentkező meghallja a bér nagyságát, visszatörpan. A szaporodó kézbesítők elleni támadások sem teszik népszerűvé munkahelyünket. Ha már a biztonságnál tartunk: a televízióban valaki részletes tájékoztatást tartott, hogy működik a festékpatron. A következő támadásoknál már a rabló hozzá sem nyúlt a táskához, a postást kényszerítette, hogy a pénzt átrakja egy reklámszatyorbába.

■ *Ha tehetné, min változtatna a postánál, vagy a szakszervezetnél?*

– Valamikor rang volt postásnak lenni. Valami nagyon megváltozott, én nem ebbe a postába lettem szerelmes. Nagyon szeretném, ha a munkaadó és a társadalom is megbecsülné azokat, akik ezt a nehéz szolgáltatást végzik. Ez nem hinném, hogy pénz kérdése. A szakszervezetet növekvő taglétszámmal jó lenne erősíteni. Most volt ugyan két belépőnk, a kollégák rábeszélésére, de sajnos ez még kevés...

Robanás 44 ezerért

Mórocz Lászlónak, a Tatabánya 1. posta egyesített kézbesítőjének feltettük a kérdést: milyen szakszervezetet szeretne? Véleménye szerint itt az ideje a megújulásnak.

■ *Mióta tagja a Postás Szakszervezetnek?*

– Tizennégy évvel ezelőtt jöttem a postához, azóta tag is vagyok. Úgy érzékelem, hogy az eltelt idő alatt a szakszervezet és az érdekvédelem nem változott sokat. A gyökeres változást szerettem volna meg, ha a tisztségviselők a szakmától függetlenek lennének, tartsa el a tagság az érdekvédelmét! Pocsékok a béreink. Egy erős szakszervezet biztos több eredményt ért volna el, mint a miénk. Nézzük csak meg a BKV-t, azok komolyabb eredményt értek el!

■ *A BKV szakszervezetei is hasonlóan működnek, mint a Postás Szakszervezet, tehat nem ez lehet az igazi ok. Másrészt, ha a tagság maga akarja eltartani a tisztségviselőit, sokkal nagyobb szervezetségre volna szükség, esetleg lényegesen magasabb tagdíjakra. Ezt is felvállalnák a tagok?*

– Én ezt értem, de egy gyengülő szakszervezet is elveszíti a tagságát. Ami a

pénzt illeti, felvetődik, miért van sok beteg postás. Azért, mert olyan keveset keresnek, hogy csak a legvégső esetben mennek orvoshoz, betegen is dolgoznak. Én még fiatal vagyok és még nincs semmi bajom, de az a meglátásom, hogy ilyen nehéz munkát nem lehet 62 éves korig végezni. Igaz, a gyomrommal voltak problémák, de majd ha „halálomon leszek”, akkor megyek orvoshoz. Egyszerűen nem engedhetem meg magamnak, mert kevés a pénz. Beszélhetünk a biztonságról is. A feleségemet kétszer támadták meg. Másodszor sikoltozni kezdett, amikor meglátta a rablót, el is futott rögtön. Azóta nem mer kézbesíteni, fél évig nem is dolgozott. Ebben nincs megoldás, a szakszervezet sem segíthet. Van, aki fegyvert szeretne, de azt ellenünk fordíthatják. Az a probléma, hogy nem az embert, hanem a pénzt védik. Ez a festékpátron is csak a pénzt védi, bennünket nem. Van ezzel más baj is. Ránk van kötve a pénz, s ha óvatlanul letesszük a táskát, vagy nyolc órai kintlét után beérek és ledobom, hogy rohanjak a WC-re, kihúzódik a zsinór. Ha nem támadás során lép működésbe a pátron, a kézbesítőnek ki kell fizetni a 44 ezret. Ezt még akkor is igazságtalannak tartom, ha elvárható az óvatosság.

■ *Gondolja, hogy ezt a szakszervezetnek kellene megoldani?*

– Tehetne valamit. Az a problémám a szakszervezettel, hogy a közvetlen vezetőkön kívül nem tartanak szoros kapcsolatot a tagokkal. Jöjjenek le, kérdezenek, álljanak ki mellettünk! A szakszervezettől nem várok pénzt, még segílyt sem. Ezt a munkáltatómtól várom. Végülis nem kell sokat változni, a szokványos szakszervezeti feladatokat kellene végezni, de jól és hatékonyan.

A szakszervezetről kívülről

Nagy Attila pénzforgalmi ügyintéző Tatabánya legnagyobb bevásárlóközpontjában, a Tescóban lévő postán. 2002 januárjától dolgozik itt, az egészségügytől módosított pályát, és nem bánta meg. Nem tagja a szakszervezetnek. Még nem.

■ *Van különösebb oka, hogy nem lépett be a szakszervezetbe?*

– Nem vagyok ellene a szakszervezetnek, hisz az előző

munkahelyemen tag voltam. Egyszerűen elmaradt a belépésem.

■ *Milyen az ideális szakszervezet?*

– Alapvető, hogy feltétlen a tagokat képviselje. Előnyben részesítem a tárgyalásos módszert a munkaadóra gyakorolt erőszakosabb nyomásgyakorlással szemben, amihez mostanában szívesen nyúlnak első eszközként az érdekvédők. Talán meglepő amit mondok, a szakszervezet béreeredményeivel nem vagyok olyan elégedetlen, mint mások. Bármennyit adnak, elégedett vagyok és örülök, hogy a mai világban dolgozhatok. Akinek nem tetszik, megpróbálhat három műszakban dolgozni. Nekem ez sokkal jobb, szabadok az éjszakáim, és jobbnak tartom a biztos kevesebbet, mint a bizonytalan többet.

■ *Komolyan mondja, hogy minden tőkéltes?*

– Komolyan mondom, hogy nem vagyok elégedetlen a szakszervezettel, hatékonynak tartom. Nyomon követtem a sajtóban a béremelés ügyeit, szerintem jól képviseli a dolgozókat. Nem bánám, ha a béren kívüli juttatást is alapbérben kapnánk, de nem szomorkodom, hogy ez nincs így. Azt közömbösnek érzem, hogy a tisztségviselők kitől kapják a fizetésüket. Nem tudom, miért ekkora probléma ez néhány kollégának. Így is a tagságot kell képviselniük, és nem tudom, a kollégák vállalnának-e egy jelentős tagdíjmelést. Főleg, ahol kevesebb a pénz, mint például a kézbesítőknél. Minden tiszteletem az övék, én nem tudnám azt elvégezni, amit ők. Megérdemelnék a nyugdíjkorhatár leszállítását, őket kellene jobban megfizetni.

■ *Tervezi, hogy belép a szakszervezetbe?*

– Mindenképp! Rövidesen megkeresem Margit nénit (Dubinyák Andrásné SZB-titkár), hogy beszéljünk erről.

■ *Milyen az ügyfelekkel a kapcsolatok?*

– Jó, bár már az is jó kapcsolatnak mondható, ha visszaköszönnék az embernek. Nézzük meg, hogyan viselkednek az emberek egy bankban, és nézzük meg, mit engednek meg maguknak a postán. Szerintem ezt a posta rontotta el a „mindig az ügyfélnek van igaza” filozófiával. Nem mondom, hogy a postás nem hibázhat, de ha nem vétkecs, a szakmának meg kellene védenie. Ezt nem Tatabányára, hanem általában a postára értem. Ettől függetlenül tetszik itt nekem. Számomra a biztonság a fontos. Ötödikén a számlámon van a pénz, be vannak fizetve a járulékaim, és manapság ez nem kis dolog.

A szaloncukor sem baj

A tatabányai Tescóban takaros kis posta várja az ügyfeleket. Schäffer Rita, pénzforgalmi ügyintéző szerint a kulturált munkahely nagy forgalmat bonyolít le. Mi a véleménye a szakszervezetről? – kérdeztük tőle.

– Az előző munkahelyemen még nem voltam tagja a Postás Szakszervezetnek. Amikor visszajöttem a gyesről dolgozni, nem tudom megmondani hogy jött szóba, valahogy automatikusan beléptem a szakszervezetbe. Nem csalódtam, és remélem nem is fogok.

■ *Betölti a szakszervezet a funkcióját?*

– Szerintem igen, és ez a béremelésnél is észrevehető. Olvasom az újságokat, és látom, hogy milyen nehéz tárgyalások eredménye ez a sokak által kevésnek ítélt béremelés. Azzal a véleménnyel nem értek egyet, hogy el kellene szakadnia a szakszervezetnek a postától. Amíg láthatóan a postás dolgozók érdekeit képviselik, ez nem fontos kérdés. Másrészt kíváncsi vagyok, hogy az ezt felvető kollégák felvállalnának-e egy lényegesen magasabb tagdíjat, hogy az elképzelésük megvalósuljon. Én nem hiszem.

■ *Milyen szakszervezetet képzelne el magának?*

– Szerencsére még nem szorultam rá sem segélyre, sem jogi segítségre, sem másra, de normálisnak és jónak érzem, hogy némi biztonságot ad a szakszervezet. Tudom, hogy a lehetőségei nem korlátlanok, és mindentől nem védhet meg, mégis így van. Azzal nem értek egyet, hogy hagyjuk már a szaloncukrot és a mikulást. Kedves figyelmességek ezek, érezzük a szakszervezet jelenlétét. Mondják, erősödni kell a szakszervezetnek. Ez igaz, de nem hinném, hogy a kettő kizárná egymást.

■ *Szereti a postát?*

– Nagyon fárasztó munka, de szeretem. Nagyon jó az ügyfelekkel a kapcsolat, megszokták, megszerették a Tesco postát – és azt hiszem bennünket is.

Szakszervezet és pénz

Van-e összefüggés a szakszervezet anyagi helyzete és a hatékonysága között? Hogyan rangsorolhatjuk a mikuláscsomagot, a temetési segílyt és a bértárgyalást? Erről beszélget-

tünk Pócsiné Brenda Anita, szakszervezeti gazdasági ügyintézővel.

■ *Megközelíthető itt Tatabányán a szakszervezet hatékonysága gazdasági oldalról?*

– Amióta gazdasági ügyintéző vagyok – három éve –, azt látom, hogy csökken a taglétszámunk. Nem szoktuk firtatni, egyesek elmondják, miért lépnek ki, mások nem. Visszatérő indok a tagdíj mértéke. Mérlegre teszik, hogy ennyit fizetek be, mennyit kapok vissza. Másrészt szakszervezetten kívüliként is megkapja a dolgozó, amit az érdekvédelem kiharcol. Nem tudom, országos szinten hogy van, nálunk is vannak rendezvények, színház, mikuláscomag, segélyek, nőnap, karácsonykor szaloncukor, stb. A majálisainkra a családtagokat is elhozuk. Ugyanakkor – véleményem szerint – a szakszervezet a lehetőségekhez képest az érdekvédelmi feladatait is ellátja.

■ *Mégiscsak ez utóbbi lenne a legfontosabb!*

– Ez igaz, de ezekkel a rendezvényekkel kedvet lehet csinálni a szakszervezethez, közösségformáló erőt jelenthet. Ez egyfajta jelenlét érzést kelt, érzik a dolgozók, hogy itt működik a szakszervezet és megpróbál egy kis pluszt nyújtani.

■ *Huszonegy éve tagja a PSZ-nek. Mi változott ez idő alatt?*

– Egész másképp látom ma, mint '84-ben. Látványosabban dolgozott a szakszervezet, nagyobb lehetőségei voltak például az üdülési jegyek elosztásában. Ma más idők járnak, és mivel tisztviselőként jobban látom, mint dolgozóként, másképp értékelem a tevékenységet. A szakszervezetet is érik gazdasági kényszerek, az anyagi lehetőségek sok mindennek korlátot szabnak. Egy gazdagabb szakszervezettel bővíthetnének a szolgáltatások körét.

■ *Az érdekvérvényesítés is pénzen működik?*

– Nem könnyű erre válaszolni. Azt hiszem a szakszervezet erején működik. Az meg a taglétszámtól sem független. Az is igaz, hogy a nagy létszámú szakszervezet anyagi helyzete is jobb.

Mert nem olvassa a Postás Dolgozót!

A kézbesítők által elmondott véleményeket Dubinyák Andrásné gazdasági ügyintéző, SZB titkár összegezte.

– A korengedményes nyugdíjazások ügye folyamatban van, a bérfeizültséget nehéz megoldani, mert a most belépő dolgozót az új 57 ezer forintos minimálbérrel tudjuk felvenni, ugyanakkor a régebbi dolgozó sérelmesnek tartja, hogy az ő fizetése 62-63 ezer forint. Valóban kicsi a különbség. Ha lehetőség lenne egy nagyobb arányú bérfelzlesztésre, csökkenthető lenne a bérfeizültség.

■ *Az egyik kolléga a jogsegélyszolgálat hiányosságát említette.*

– Ez nem fedi a valóságot, a jogsegélyszolgálat központilag jól működik. Tudom, hogy kifogásolták a légkondicionáló hiányát. Már ez is nagy előrelépés, hogy a sokkal rosszabb helyükről tágasabb körülmények közé kerültek. Valóban, a nyári kánikulában jó lenne a légkondi. Az alsó szint rekonstrukció előtt áll, az átépítés során vélhetően ez a gond is megoldódik, a helyi vezetőségünk is ezt szorgalmazza.

■ *Hogy vélekedik arról a felvetésről, hogy tartsa el a tagság a tisztviselőit?*

– Mondják időnként, hogy a szakszervezet nem csinál a szakma akarásával elmentéses dolgokat. Én pedig azt mondom, hogy saját érdekük lenne, hogy minél többen lépjenek be, mert akkor jobban tudják érvényesíteni az akaratukat. Ez nem azon múlik, hogy kitől kap fizetést, hanem mire ad megbízást a tagság.

■ *Kell változnia a szakszervezetnek? Ha igen, miben?*

– A legfontosabb a fiatalítás. A fiatalokkal meg kell értetni, mire jó, miért szükséges a szakszervezet. Továbbképzéseket is kellene tartani, hogy a leendő tisztviselők jól láthassák el a feladatukat. Szükség van a fiatalokra, a dinamizmusukra. Mi, idősebbek már nem tudunk annyira aktivizálódni, mint ők. Az utánpótlás nevelését már rég el kellett volna kezdeni!

■ *A beszélgetések során elhangzott nébány kritika, néha a tájékoztatás hiányát említik.*

– Ez egyszerűen nem igaz! A Postás Dolgozót rögtön kiosztom, de nem veszik a fáradságot, hogy elolvassák. Pedig az újságból tájékozottabbak lennének, és nem kritizálnának megalapozatlanul. Mindent meg lehet beszélni, de rakja mellé az érveket, és ha nincs igazam, elismerem.

Összeállította: Filipsz Borbála

Hírek

Új helyen a Debrecen 11. posta

Május 2-ától új helyen, a Csapó utca 72. szám alatt működik tovább a Debrecen 11. posta. A kor követelményeinek megfelelő, a korábbiánál nagyobb ügyfélterű klimatizált postán kényelmesebben intézhetik postai ügyeiket a környékbeliek.

Így éri meg

A Magyar Posta pénzügyi szolgáltatások elnevezés alatt árulja az Erste Bank egyes lakossági banki termékeit, a képet pedig saját biztosítójának konstrukcióján teszik teljessé. A kondíciók alapján a postákon kínált termékek a kevés számlaforgalmat bonyolító, alapszintű szolgáltatásokat igénylő ügyfeleknek jelenthetnek kedvező alternatívát.

Leépítés. Vagy nem?

Tömeges létszámleépítések várhatóak a kormányzati ciklus hátralévő részében az állami cégeknél, így a Magyar Posta Rt.-nél is – derül ki a munkaügyi tárca tájékoztatójából, amit az Országgyűlés foglalkoztatási és munkaügyi bizottságának készített – írta a Magyar Nemzet április 26-án.

Az érintett vállalatok összehangolt intézkedésekkel próbálják elérni az állásvesztők minél nagyobb arányú újbóli elhelyezkedését.

Ugyanakkor a Klubrádió április 29-i adásában a Magyar Posta elnöke cáfolta, hogy létszámleépítésre készülnének az intézményben. Csáki György elnök a Klubrádióknak elmondta, hogy egy parlamenti bizottsági ülésen hivatalosan is közölte, idén és jövőre biztosan nem lesz csoportos elbocsátás.

Szege: vegyes megítélés

A tagság jelenti a kompetenciát

A rendszerváltozás óta érzékelhető, hogy folyamatosan változik a szakszervezetek megítélése. Ennek lehet oka a különböző kormányoknak az érdekvédelemhez való viszonyulása, a szakszervezetek fajsúlyának csökkentésére való törekvés, de akár a munkavállalók fásultsága vagy tájékozatlansága is. Véleménye persze mindenkinek van, sokan elmondják: milyen szakszervezetet szeretnének.

Szegezen járva felkerestük Maróti László TSZB-titkárt, többek között ezt a kérdést is feltettük neki.

– Valóban változott a szakszervezet megítélése az elmúlt évtizedekben. Folyamatosan próbáljuk bevonni a tagságot a szervezeti életbe, ezt igényli is a tagság – mondta Maróti László. Ugyanakkor sokan visszahúzódnak, amikor meg kellene nyilvánulniuk, nem szívesen mondanak véleményt, tartanak valamitől, félnek, vagy más motívációjuk van. A helyzetet nem könnyíti, hogy tagságunk szétszórta, nagy területen van.

A szakszervezet ereje

■ Befolyásolja az emberek gondolkodását a szakszervezetről, hogy a szocialista kormány kapcsolata a szakszervezettel formális volt, az Orbán-kormány pedig nem kedvelte az érdekvédelmi szervezeteket?

– Ez a befolyás nem is mostani keletű, mert már a '90-es évek elején a haladás kerékkötőjeként állították be egyesek a szakszervezeteket, és a Munka Törvénykönyvből sok jogosítványt kivettek. Megszűntek döntési, egyetértési, beleszólási jogok, vagy erősen korlátozódtak. Innen kezdődött, hogy az emberek kevésbé érezték fontosnak a szükségességét. Jellemző lett az érdektelenség, igaz, ha bajban voltak, eszükbe jutott a szakszervezet. Mások nem bíztak abban, hogy segíteni tud.

■ A szakszervezet ereje a tagsága. Milyen segítségekkel, munkával lehetne növelni a létszámot?

– Sok mindenben tudunk segíteni, de nem itt dőlnek el a dolgok. Támogatjuk a döntéshozó szervezetet, fórumokat, elmondjuk véleményünket, ötleteket adunk a tárgyalásokhoz. Ma a döntéshozás, ami a területeken volt, feljebb tolódott. Talán ettől érzik úgy sokan, hogy elszakadtunk tőlük, mert nem a szemük előtt a műhelyükben, vagy a TSZB-nél történik ezek megtárgyalása. Számunkra fontos a tagság. Ha felvetődik egy kérdés, csak azzal tudjuk indokolni, alátámasztani, hogy hány támogatója van, így lehet a konfliktushelyzeteket feloldani, a gazdálkodó szervezettel tárgyalni.

Vágyak és valóság

■ Milyen szakszervezetet szeretnél?

– A kérdésben csapda van, mert bármit mondom, azt válaszolhatják, hogy akkor miért nem olyant csinállok?! Egy szakszervezeti vezető nem feltétlenül tudja a saját elképzeléseit megvalósítani, olyan a szervezet, ami-

lyenné a közös döntések, a körülmények engedik formálni. Egyébként egyszerű a válasz, olyan szakszervezetet szeretnék, amilyent a tagság elfogad.

■ A vágyainkat a valósághoz kell igazítani. Van egy menedzsment, egy kormányzat, mindkettő túlbatalomban, és van a szakszervezet, amely kénytelen tudomásul venni az erőviszonyokat. Ezzel együtt, hogy lehet megújítani a szakszervezetet?

– Lehetne. Azért mondom feltételes módban, mert az idő eldönti, megújul-e. Egy dolgot nem tartok helyesnek. A Magyar Posta területi korszerűsítését, a koncentrációt tudomásul vesszük, de nem tartom helyesnek, hogy ugyanezt a koncentrációt a szakszervezet is követi. Ugyanis legnagyobb fegyverünk, hogy széles körben támaszkodunk a tagságra. Amikor centralizálunk, kevésbé tudunk támaszkodni a tagok véleményére – legyen az működési, vagy gazdasági feltétel, esetleg kérdés –, pedig ezeket legalulról is el kell juttatni a legfelső fórumokig. Félek, hogy fellazul a tagság és a vezető közötti kapcsolat.

■ Konkrétan mire gondolsz? Az elnöknek nincs hivatalos eszköze, hogy egységbe tömörítse a TSZB-titkárokat, és keresztülvigye a jó célú akaratát?

– Ezt hívják demokratikus centralizmusnak. Az elnöknek erősnek kell lennie, aki a demokratikus hierarchiában lévő olyan tisztségviselőkkel tárgyalja meg a dolgokat, akik kapcsolatot jelentenek az elnök és a tagság között. Amikor megszületik a demokratikus döntés, keményen végre kell hajtani. Ehhez jogokat kellene adni az elnöknek, hogy ez a demokratikus rendszer jól működhessen.

Pénz, pénz

■ A szakszervezetnek sem a végeken, sem feljebb nincs sok pénze. Hogy kellene elosztani, hogy a központ hatékonyabban tudjon dolgozni?

– Erre érdekes választ lehet adni, konkrétan nem. Amíg szociális juttatásként könyveljük el a tagságnak visszajuttatott tagdíjhányadot, tehát a visszaosztást, addig nem tudunk érdemben hozzájárulni a tagdíjhányad nagyságrendjének megváltoztatásához. Sokan úgy veszik ezt, mint valamilyen béren kívüli jövedelemforrást, akár az üdültetést, vagy a segélyt. Amíg a TSZB-nél fontos szempont a segély rendsze-

Hírek

Gombnyomás helyett sorállás

Bár lehetőség van már az elektronikus adóbevallásra is, ezzel eddig 1,1 millióból mindössze 81-en éltek, az adózók többsége továbbra is a postai sorban állást választja. A hivatalok felkészültek rá, hogy a május 20-ára tolódott bevalási határidő miatt közel egymillióan ismét az utolsó hetekben számolnak el adósságaikkal.

Két választás Szegeden

re, a gazdálkodásában fontos helyen van az üdültetés, támogatja, amiben a tagság részesül, ezen változtatni borzasztó nehéz.

■ *Szolgáltató szakszervezetnek kell lenni. Mennyire sikerült a szolgáltatás jelleggel erősíteni az érdekvédelmet?*

– Ha ragaszkodunk a szolgáltatás szóhoz, nálunk is van. A jogi szolgáltatás működtetésével százezer nagyságrendű az az összeg, amit a tagság megtakarít. A TSZB üdültetési tevékenysége – saját gazdálkodási keretéből – is szolgáltató jellegű. Adózási, társadalombiztosítási kérdésekkel bárki bármikor fordulhat segítségért a TSZB közgazdasági munkatársához. A kulturális szolgáltatás hangulatjavító hozadéka nagyon fontos. Ha évente egyszer össze tudjuk hozni egy napra a munkavállalók felét, háromnegyedét, ahol jól érzik magukat, megosztják egymással gondolataikat, feltöltődnek, már mindannyian nyertünk. Ezek a találkozások fontosak, mert amióta nem kötelezőek a termelési tanácskozások, ritkábban találkoznak, így ritkábban tudnak információt cserélni a dolgozók.

Tagok és szurkolók

■ *Mennyire értékeli a dolgozók az SZB-k erőfeszítéseit?*

– Ez érdekes kérdés. Ha valakinek az érdekvédelemhez kell fordulnia problémájával, vagy információra van szüksége, azt mondja, megéri tagnak lenni. Ha közömbös, vagy nem érinti valamilyen intézkedés, nem tartja fontosnak a szakszervezetet. Készítettem egy összefoglalót, amely a Kollektív Szerződés és a Munka Törvénykönyve közötti, munkavállalók számára pozitív különbségeket tartalmazza. Tizenhat olyan eltérés van, amikor a dolgozó többet kaphat, mint amennyit a törvény biztosít. Sajnos vannak, akik azt mondják, hogy ezeket akkor is megkapják, ha nem tagok, ezért be sem lépnek. Szerencsére vannak, akik érzik, hogy a Kollektív Szerződés előnyeiket sohasem élvezhetnék, ha a szakszervezet nem köti meg, ezért fontosnak tartják a tagságukat is. Ők azzal segítették a munkánkat, hogy egyáltalán tagok, hisz a szakszervezet tárgyalási kompetenciáját a tagság adja.

Udvarhelyi-Filipsz

SZB-titkár-választás előtt két jellel találkoztunk Szegeden. Tamás Lászlónak, a Szegedi Postafeldolgozó Üzem dolgozójának is azt a kérdést tettük fel – még a választás előtt: milyen szakszervezetet képzelsz el?

– Összetartó, erős szakszervezetet képzelsz el, de az a baj, hogy évtizedek alatt sokat gyengült. A mi szakszervezetünk nagyon jó, a mi területünkön jó csapatmunkát tapasztalok. Országosan az összefogást kellene erősíteni, mert itt-ott széthúzást látok. Sok helyen voltam az elmúlt öt évben, mindenhol partnerek, de a személyi és szervezeti változások bizonytalanságot is hoztak.

■ *A szakma mennyire viseli el a szakszervezet részéről a kritikát?*

– Vezetője válogatja. Van, aki respektálja a szakszervezetet, elfogadja, sőt értékeli az együttműködést. Ők tudomásul veszik, hogy a szakszervezet nem kizárólag a dolgozó érdekeit nézi, hanem ezt a munkáltató érdekeivel összefüggésben. Vannak olyan vezetők, akik ezt nem tolerálják.

■ *És itt tolerálják?*

– Szegeden soha nem volt probléma, mindig odafigyeltek a dolgozókra és a szakszervezetre.

– Ha én nyernék, megpróbálnám összekovácsolni a társaságot. A kollégák elvannak foglalva a változásokkal és az átszervezésekkel, amik napról napra érnek bennünket. Le kellene ülni velük beszélgetni, és folytatni az eddigi jó hagyományokat.

Kalmár László régi motoros a szakszervezetnél, nyugodtan várja a választást. Feltettük a kérdést: Mi lesz, ha veszít?

– Egy biztos, túl leszek egy demokratikus megméretésen. A lelkiismeretem nyugodt, a titkos választás a legjobb értékmérő, ami alkalmas arra, hogy a hibák keresésénél

ne tévedjünk mellékvágányra. Ha az ellenfelem nyer, gondolom korszakváltás lesz. 80 és 85 között már betöltöttem különböző szakszervezeti tisztségeket, SZB-titkár húsz éve vagyok. Úgy érzem, tudtam valamit adni az elmúlt negyed században, és természetesen nagyon jó csapatra találtam, akiktől sokat kaptam.

U.A. – F.B.

Demokratikus megméretetés

Időközben április 22-én a Szeged PFÜ-nél megtartották – ahogy Kalmár László eddigi SZB-titkár fogalmazott – a demokratikus megméretést.

Ahogy azt a „protokoll” előírja, az SZB-titkár beszámolt a választási ciklusban végzett szakszervezeti munkáról. Kiemelte azt a példamutatóan jó csapatszellemet, amely valamilyen rendezvényen és általában tevékenységében segítségére volt. Értékelték a TSZB és az ÚT hatékony támogatását, s azt a személyes segítséget, amit Maróti László TSZB-titkártól kapott. Kalmár László értékelt a munkavállalók új körülményekhez történő alkalmazkodását, de hangsúlyozta, meg kell oldani a magasabb képzettséget szerzett munka-

társak munkakörüknek megfelelő bérezését. A titkár végül számot adott a taggyűlésnek az alapszervezet gazdálkodásáról.

Maróti László TSZB-titkár rávilágított, hogy az alapszervezet lehetőségei a TSZB munkájában különösen jók voltak, hiszen a titkár mellett küldöttként Tamás László is erősítette a csapatot.

A taggyűlés legfontosabb aktusa a titkos szavazás volt, amelyen a tagság Kalmár Lászlót választotta SZB-titkárnak, gazdasági felelős Kozma Istvánné, Dekker Árpád, Tamás László és Pannonhalmi Antal a bizalmi tisztséget kapta választóitól. A középszintű választói értekezlet küldötte Tamás László lett.

Filipsz

A munkavállalónak csak egy érdeke van...

Az ágazati kollektív szerződések a jövő!

Új alelnöke van 2005. január elseje óta az MSzOSz-nek Pataky Péter személyében. Az 54 esztendő, eredetileg népművelő-könyvtáros végzettségű szakemberrel fordultak szakmai előéletéről és alelnöki feladatairól, a szakszervezeti munkáról vallott elveiről beszélgettünk május elseje küszöbén.

■ *Fiatalabbnak látszik a koránál.*

– Bizonyára a kölyökképe miatt van ez így, már mások is mondták. Pedig megírtam már „a Hadak Útját”. A Pénzügyi és Számviteli Főiskolán folytatott tanulmányaim után szegődtem el első munkahelyemre, a Fővárosi Művelődési Házba, ahol 9 évet töltöttem el. A '70-es években az FMH aranykorát élte: volt ott magnóklub, táncház, szakkörök, stb. Heti 7 napos, 7x24 órás üzemmódban dolgoztunk. Jó gárdát alkottunk, csupa ambíciózus fiatalból állt a csapat. Sok jó emberrel találkoztam ott. A munka mellett elvégeztem a népművelés-könyvtár szakot, a népművelés kiegészítőt, és néhány évvel később az emberi erőforrás gazdálkodási szakot a Közgazdasági Továbbképzőn.

■ *Aztán jött a szakszervezet?*

– Az FMH-ban már osztályvezetői besorolásban voltam, amikor állást változtattam, s a Vasas Szakszervezet lett a munkahelyem: ott az amatőr művészeti együttesek és a művelődési intézmények tevékenységének támogatója volt a feladatom. Később osztályvezető-helyettes lettem az akkoriban agit-prop és kultúr osztálynak nevezett részlegnél. Itt a szakszervezeti oktatás is feladataim közé tartozott. Ekkoriban tanítottam is: a SzOT Központi Iskolájának levelező népművelő-könyvtárpedagógia szakán, illetve több tanárképző intézményben oktatam óraadóként, azaz „balkézzről” a felnőttképzésben dolgoztam. 1989-ig voltam a Vasas Szakszervezetnél, s onnan kerültem át a SzOT kulturális osztályára.

■ *Elérkezett a rendszerváltás és eltűnt a SzOT elnevezés.*

– Igen, 1990 nyarán az addigi SzOT név MSzOSz-re változott, s nemcsak a szervezet neve, de bizonyos elvek, feladatok is módosultak, s ekkor távoztam

Interjú Pataky Péterrel, az MSzOSz alelnökével

a szervezettől. Azt mondtam, hogy több diplomám is van a kulturális intézményrendszer fejlesztésére, de felosztására nem vagyok kiképezve, ezért nincs ott helyem. Szerencsére éppen ekkor, 1990 nyarán jött létre – *Lajtai Györgynek*, az MSzOSz közigazdasági osztályvezetőjének kezdeményezésére – az Érdekvédelmi Tanácsadó Szolgálat (ÉTOSz). Az akkori szituációban a szakszervezeteknek szükségük volt egy tanácsadó, szolgáltató cégre, hogy az apparátusokból eltűnő szakértelmet (a változások hatására, jobb ajánlatok reményében szétszóródtak az emberek a szervezetből) ellensúlyozzák. A szakszervezeti tisztségviselőknek szükségük volt segítségre, támaszra. Így lettem az ÉTOSz alapító munkatársa, 1992-ben pedig – úgy alakult a helyzet – igazgatója. Egészen 2004 decemberéig dolgoztam ott, s 2005. január elsejétől vagyok az MSzOSz alelnöke.

■ *Milyen tapasztalatokat szerzett az ÉTOSz-ban?*

– Az ÉTOSz eléggé összetett ügy volt, s számomra is nagyon fontos munka. Tanácsadó-szakértői funkcióból adódóan a munkahelyi gondokkal, kollektív szerződésekkkel, bérvitákkal, egyéb konfliktusokkal, és más szakszervezeti kérdésekkel találkoztam. Az ÉTOSz Egyesület a szakszervezetek hozták létre: az MSzOSz, a Vegyész Szakszervezet és a Közúti Közlekedési Szakszervezet alapította e nonprofit szervezetet, így aztán az MSzOSz-en is túlnyúló kapcsolati rendszerbe kerültem. A feladataim közé tartozott a szakszervezeti tisztségviselők oktatása, háttéranyagok készítése, tájékoztató kiadványok összeállítása az új intézményekről (például az üzemi tanácsokról, vagy a munkavállalói képviselőtről a felügyelő bizottságokban).

Széles skálája volt ez a szakszervezeti tanácsadó munkának, nagyon szerettem, hiszen még elméleti jellegű dolgok, sőt kutatások is belefértek a tennivalók közé. A privatizáció volt kiemelt szakterületem, végig követhettem a folyamatot. Amíg

volt rá lehetőségem – az ÁPV Rt. privaticiózás ágazati bizottságai még működtek – a döntés-előkészítésben is részt vettem. Figyelemmel kísértem a vállalati szerkezetek átalakulását, a „kiszervezési” folyamatokat, s az ebből fakadó – érdekképviseletet is érintő – szakszervezeti vonatkozásokat. Konkrét segítséget nyújtottunk a tisztségviselőknek a jogszabályok értelmezésével, hogy a munkavállalókat némileg védettebb helyzetbe hozhassuk. A kollektív szerződések átalakulása, a jóléti juttatások módosulásai, a „caféteria” rendszerek megjelenése is generált nekünk feladatokat.

Folyamatosan foglalkoztunk képzéssel is. 1990 és 1994 között egyre nagyobb arányban került sor a szakszervezeti tisztségviselők felkészítésére. Hihetetlenül fontos tevékenység volt ez akkor. 1989 és 1991 között ugyanis – összefüggésben a szakszervezetekkel történetekkel, a politikai környezet hatására és saját hibák következményeként – megszűnt a szakszervezeti képzés. Szembe kellett nézni e helyzettel. Azóta persze már „felébredtek” a szakszervezetek és rájöttek, hogy e nélkül nem lehet tovább jutni. A rendszerváltás utáni első négy évben viszont fontos volt elmagyarázni a tisztségviselőknek, hogy mi történik körülöttük. Tevékenységük feltételeit az 1992-ben elfogadott és azóta már ötvenszer módosított Munka Törvénykönyve tartalmazza. E változásokat figyelemmel kellett kísérni, s felkészíteni a tisztségviselőket, hogy legyenek tisztában a módosuló körülményekkel.

Elég nehéz dolog intézmények nélkül oktatni. Ezért alulról kellett építkezni, s újra kezdeni a rendszerváltás nyomán keletkezett romokon. Sajnos ez még mindig hangsúlyos szakszervezeti kérdés, amivel a többi konföderáció és az ágazati szakszervezetek is nyüglődnek. Nagy baj, hogy ez így van.

■ *Bizonyára nem ez a szakszervezetek egyetlen gondja?*

– Így igaz. A másik problémánk a szervezeti széttagozottság. A plurális szakszervezeti modell, a több szakszervezet és a több szakszervezeti konföderáció nem tesz jót az érdekképviseletnek. Főleg akkor nem, ha ezek a szervezetek egymás-

sal vannak „elfoglalva”, nem pedig fő feladatukkal, a munkavállalók érdekképviseletével. (A rendszerváltás óta eltelt 15 esztendő sok példát és tapasztalatot hozott e téren is.) A megosztott mozgalom mellé pedig még egy magyar sajátosság is társul: az egy munkahelyen belül egymással vetélkedő szakszervezetek. Való igaz, hogy nem lehet elkényelmesedni, de nem jó út a megosztottság sem. Munkáltató csak egy van, s a munkavállalónak is csak egy érdeke van! Miért e szakszervezeti megosztottság? Az okok között fellelhetők tudatos politikai törekvések és személyes ambíciók is.

■ *Vajon a Magyar Posta Rt.-nél miért alakult így a helyzet?*

– Sok magyarázat lehetséges, de a számunkra a legfontosabb, hogy az ilyen helyzetek kialakulása mögött mindig keressük meg azokat az okokat, amelyek a működő szakszervezet gyengeségeiből erednek. Világosan fogalmazok: nem vagyunk elég jók! Meg kell tanulnunk egy szervezeten belül a különböző munkavállalói csoportok érdekeinek feltárását, összehangolását (a belső érdekegyeztetést). A frissen létrejött szakszervezetek mögött legtöbbször egy kisebb munkahelyi csoport konkrét sérelme áll. Azután erre alapozva jelennek meg személyes, politikai és szervezeti érdekek, amelyek már nagyon is érdekeltek a megosztottság fenntartásában. Meggyőződésem ugyanakkor, hogy a gyakorlat bebizonyította, a több szakszervezetes modell nem működik, megosztja a munkavállalókat, s ezzel a munkáltatót hozza jobb helyzetbe, miközben rengeteg energiát elvesz a valódi munkától a szakszervezetek egymás közötti harca.

■ *Nincs remény az összefogásra, egyesülésre?*

– Van példa az összefogásra, az együttműködésre, az egységes fellépésre. Miért nem követjük a jó példát? Mert vannak egyéni, személyi érdekek is... Azt szoktam mondani, hogy közösen létrehozunk egy rossz szerkezetű szakszervezeti mozgalmat, s most mindannyian ennek a foglyai vagyunk.

■ *Az MSzOSz alelnökeként mit tud tenni ez ellen?*

– Folytatva a képletes beszédet: alelnökként a belső felszabadító mozgalom résztvevője szeretnék lenni. A szakszervezet leépülése, a létszámcsökkenés az anyagi alapok feléléséhez vezet. Az a szakszervezet, amelynek nincs tartaléka, esélytelen a munka világában. A kellő anyagi alapok megteremtéséhez nagyobb tagsági kör kell! A változásnak ak-

kor van esélye, ha a belső munka szemléletén tudunk változtatni. Végleg le kell vetkőzni a korábbi (1990 előtti) beidéződéseket, s maximálisan ki kell használni a jelenlegi eszközöket és lehetőségeket.

■ *Vannak eszközei a szakszervezeteknek?*

– Nem vagyunk eszköztelenek. A törvényi lehetőségekkel jól és hatásosan is lehet élni. Fontos, hogy a tisztségviselők ismerjék ezeket a lehetőségeket és használják azokat. Ez is hozzájárul ahhoz, hogy a szakszervezeteket akcióképesebbé tegyék. Sajnos általános tapasztalat, hogy a szervezettség minden ágazatban jelentősen lecsökkent. A jövő a munkaiügyi kapcsolatok intézményeiben, az érdekegyeztetés (országos és munkahelyi szinten már működő) fórumait kiegészítő, középszintű ágazati párbeszéd bizottságok tevékenységében rejlik.

■ *Az utóbbi tíz év alatt átalakult a gazdaság szerkezete. Hogyan tud ehhez alkalmazkodni a szakszervezet?*

– Valóban, a hagyományos, nagyvállalati gazdaságból létrejött egy zömében kis- és közepes nagyságú vállalkozásokból álló gazdaság. A foglalkoztatottak döntő hányada a kisvállalkozásoknál dolgozik. Egy millió embert alkalmaznak a 20 fő alatti nagyságú szervezetek. E munkavállalói kör nem szervezhető, hiszen a szakszervezetek nagyvállalati bázisúak. A kemény, liberális piacoképpontú rendszerváltás erősen megnyirbálta a lehetőségeinket.

■ *Szóval, mi legyen a kisvállalkozásokkal?*

– A kis- és közepes nagyságú vállalkozások alkalmazottjainak védelmét az ágazatra vonatkozó megállapodásokkal lehet ellátni. Franciaországban például a szakszervezeti szervezettség országosan 8 százalékos, de a kollektív szerződésekkal a munkavállalók 90 százalékát lefedték. Ebből is látszik, hogy nem lehet abszolútizálni a taglétszámot. Magyarországon (egy KSH adat szerint) 17 százalékos – valójában egyes ágazatokban ennél sokkal magasabb, máshol alacsonyabb – a szervezettség és 45 százalékos a kollektív szerződéssel való lefedettség. Van olyan ágazat, amely jellemzően kisvállalkozásokból áll (például a kiskereskedelem), ott alacsonyabb a szervezettség. A nagy kereskedelmi láncok alkalmazottai között azonban több a szakszervezeti tag.

A viszonyok javulása az ágazati megállapodások megszületésén múlik. A tárgyalásztal adott: az ágazati párbeszéd bizottságok intézménye. A jogi intézmé-

nyek lehetővé teszik, hogy az itt született megállapodásokat kiterjesszék az egész ágazatra (ha a legnagyobb munkáltatói és munkavállalói szervezetnek sikerült megállapodni).

Aláhúzom: a szakszervezeti oldal megállapodás-képes! Ugyanez viszont, sajnos nem mondható el minden munkáltatói szervezetre, jelentős részük nincs erre felhatalmazva (sőt a megfelelő szervezeti kultúrája és szemléletmódja is hiányzik). A szakszervezet próbálja megértetni a munkáltatókkal az ágazati szintű megállapodás előnyeit! Az ágazati megállapodásnak a lényege az ágazat munkaerőpiacának és nem az egyes munkahelyek munkaviszonyainak a szabályozása. Az egész ágazat alapjait határozza meg a munkaviszony létesítése, a bérfeltételek és a juttatási feltételek minimális szintjének rögzítése.

Persze a munkáltatók egy része mást gondol ezekről a kérdésekről. A fekete gazdaság működik, a foglalkoztatásban sok a szabálytalanság. Szabályozó szerepe az állam mellett az adott ágazatban lévő szereplők megállapodásának van egy normális gazdaságban és társadalomban. Természetesen látjuk, hogy a szabályozásról, a munkaerőpiaci viszonyokról az erősebbek határoznak. A döntés viszont mindenkire vonatkozik. Ebben mi részt akarunk és részt is fogunk venni. Egy ilyen rendszerben nem lehet versenyelőnyt kovácsolni az alulfizetésből, alulfoglalkoztatásból.

■ *Mi határozza meg a foglalkoztatás minőségét?*

– A szakszervezet több munkahelyet akar, de nem mindegy, hogy milyen a munkahelyen a foglalkoztatás. Folyamatosan vitában állunk a munkáltatókkal, akik a „rugalmas” foglalkoztatásra törekcsenek. A szakszervezet egyetért azzal, hogy a munkaerőpiac rugalmassága kövesse a gazdasági feltételek változásait. Nem jó azonban, ha feltétel nélkül, akkor, és annyit dolgozik a munkavállaló, ami a munkaadónak jó. A munkaadó a szabad beosztásra törekszik, s lehetőleg elkerüli a túlmunkadíj fizetését, azaz szabadulni igyekszik a kötöttségektől. Hagyományos munkaszerződés helyett valami mást kötnek, például határozott idejű munkavégzésre szóló megállapodást, amelyet, havonta, évente hosszabbítanak.

Megnövekedett a „kölcsönzött” munkaerő alkalmazása is, amely bizonytalan helyzetbe hozza a kiszolgáltatott munkavállalót (ez is a határozott idejű, gond nélkül felmondható megállapodás esete).

(Folytatás a következő számban.)

Bárány Tibor

Tóth Árpád

Május

Mikor kezdí bíves hajnaltájon
Édes ébresztőjét balk muzsikaszájon.
Lebet-e rossz jóslat, perben dúis csodákkal,
Egy csokorba kötve friss orgonaággal?

Lészen szerelemnek örök-új dívatja,
Mínd az egész földet templommá avatja,
Akárhol is hajol két fej össze csókra,
Imádság lészen az, új öröm új jókra.

Csak fészkek is nyíljék elég a madárnak,
Hová turbékolni szépen hazajárnak,
Édes Uramisten, végtelen kegyedben
Ne felejtse el: hol leszünk! – új házbérmegyedben!

Az igazi butaságról

Mert a butaság is többféle. Vannak értelmes emberek, kiknek lelkében az értelem pis-lákoló fénye kialudt, mert szerencsétlen életkörülmények között születtek és nevelkedtek. Vannak emberek, akik buták, mert nem tudnak uralkodni tes-tük fölött, elbutítja őket a szenvedély, lelkük lángját megfojtja az érzékek góg-je. Vannak buta emberek, akik egyszer-űen környezetük áldozatai. Ezeket saj-nálni kell. De az igazi butaság megle-hetősen ritka, s annál veszélyesebb és reménytelenebb. Az ember természet-től értelmes lény. Az igaz, a sötét, a re-ménytelen butaságot olyan érdeklődés-sel kell szemlélni, mint valamilyen ősi és félelmes természeti tüneményt, mint a kétféjű bornyút, mint a természet egy torz, érthetetlen ötletét, melynek – szó szerint – semmiféle értelme nincsen. Az igazi butaság feloldhatatlan. Mi hiány-zik az ilyen ember lelkében és testé-ben? A Szentlélek vagy bizonyos ned-vek, mirigytermékek? A jó? A nemi hormon? Nem tudjuk pontosan. De amit tudunk kell, hogy az igazi butá-kat minden módon tanácsos kerülni, feltűnés nélkül védekezni kell ellenük. Ne akard meggyőzni az ilyeneket, mert nem jóindulatúak. A kedves, szegény hülyék jóindulatúak; a buta ember rosszindulatú. A hülyék Isten szegény gyermekei; a buták a pokol szövetségesei. A végzet ők, el kell viselni.

(Márai Sándor: Bölcsességek januártól decemberig c. kötetéből)

Kedvező eltérések a KSz-ben

A munkavállalók javára a Munka Törvénykönyvéhez képest

1. A KSZ minden munkavállalóra kiterjed. Ezért fontos az a szabály, hogy **munkavállalói vitára** kell bocsátani a KSZ tervezetét, ill. a módosítási javaslatot, ha ezt bármelyik szerződést kötő fél igényli /3.§(2)/. Így jelentősebb módosítás esetén lehetőség van arra, hogy minden munkavállaló kifejtse véleményét az őt érintő szabályokról, még az elfogadás előtt.
2. A postai KSZ-t csak 6 hónapos határidővel lehet felmondani. /3.§(7)/ Az Mt. csupán 3 hónaposat ír elő.
3. A régi postai dolgozók védelmét szolgálja a KSZ 11.§, mely szerint csak **rendkívül indokolt esetben** mondható fel a munkaviszonya a legalább 20 éves törzsgárda tag dolgozónak.
4. A régi postások egyéb előnyöket is élveznek:
 - 30 éves postai munkaviszony után felmondás esetén a felmondási idejük hosszabb, mint a törvényben előírt. Összesen 120 nap.
 - 40 éves postai munkaviszony után pedig 150 nap /15.§ (2)/
5. A fentiekén túl a KSZ 15.§(4) szerint a legalább **25** évi törzsgárda tagot **nyugdíjazásakor** (ha nem korengedményes) a **teljes** felmondási időre fel kell menteni a munkavégzés alól, nem csak a felére.
6. Továbbá a KSZ 15.§ (5) szerint, ha a munkáltató **létszámcökkentésre**, vagy **átszervezésre** hivatkozva mond fel, a kötelező felmentési idő kezdete előtt ki kell adni a szabadságát a dolgozónak, és a felmentési idő további teljes tartamára fel kell menteni a munkavégzés alól.
7. A végkielégítés is magasabb, mint a törvény szerinti:
 - A postai KSZ szerint az 5-25 évi postai munkaviszony után 1 havival több, mint a törvényi mérték,
 - 30 éves postai munkaviszony után a törvényi 6 havihoz képest **plusz 2 havi**,
 - 35 év után **plusz 3 havi**,
 - legalább 40 év esetén **plusz 4 havi** átlagkereset jár.
 Ezen felül **további 3 havi** átlagkereset jár, ha a munkavállaló munkaviszonya az öregségi teljes, továbbá a korengedményes öregségi nyugdíjazását megelőző 5 éven belül szűnik meg.
8. Magasabb a műszaki pótlék is:
 - délutáni műszakban 15% helyett 20%,
 - éjszakai műszakban 30% helyett 40%.
9. Bizonyos munkakörökben sikerült elérni, hogy a **munkaközi szünet** a munkaidő részét képezi, vagyis az ebédidővel nem hosszabbodik a munkahelyen töltött idő. Ide tartozik pl.:

- valamennyi készenléti jellegű munkakör,
 - a kézbesítő (fizikai) munkakör,
 - a gépjárművezető I.-II.,
 - a körzetesített felvevő-kézbesítő,
 - a többműszakos, váltásos munkarendben foglalkoztatottak, stb.
- (A teljes felsorolást a KSZ 26.§ (3) tartalmazza.)
10. Kedvező eltérés az is, hogy a KSZ szerint nem a hónapok 10. napján, hanem már 5-én megkapjuk a havi fizetésünket.
 11. Jelentős vívmány a **13. havi fizetés**, amit már a KSZ is tartalmaz, nemcsak eseti különmegállapodás.
 12. Plusz anyagi megbecsülést jelent a KSZ 40.§ alapján a **törzsgárda jutalom**, ami 15 év postai szolgálat után 5 évente emelkedő összegben 20.000,- Ft – 150.000,- Ft kifizetését teszi lehetővé a régi dolgozóknak.
 13. A KSZ 41.§ és 42.§ tartalmazza az **egyéb jutalmakat**, elismeréseket is, ahol kiemelkedő szakmai munkáért ill. balesetmentes közlekedésért 30.000,- Ft – 500.000,- Ft-os jutalmak adhatók a jól dolgozóknak.
 14. A KSZ-tán igen jelentős a **KSZ alapján biztosított szociális juttatások** köre. Ezek egy része 2005. január 1-jétől az új VBKJ (választható béren kívüli juttatások) körébe tartozik, választható „egységcsomag” szerint. Míg másik részük továbbra is igény és rászorultság szerint jár. A **VBKJ**-ba tartozó juttatások:
 - étkezési hozzájárulás,
 - önkéntes nyugdíjpénztári hozzájárulás,
 - iskolakezdesi támogatás,
 - évente 3 ajándékcsomag,
 - üdülési csekk,
 - kultúra utalvány,
 - internet utalvány.
 Ezen kívül **további** szociális juttatások a KSZ alapján:
 - üdültetés, gyógyüdültetés
 - lakaskölcsön,
 - munkásszállás, albérleti hozzájárulás,
 - temetési segély,
 - nagycsaládos segély,
 - rendkívüli segély.
 15. **Fizetési előleg.**
 16. A KSZ 61.§ megteremtette a lehetőséget annak, hogy a munkavállaló a sérelmesnek tartott munkáltatói intézkedéssel, határozattal szemben Munkaügyi Bírósághoz fordulás előtt **egyeztetést** folytasson a munkáltató képviselőjével az intézkedés felülvizsgálatáról. Ebben az érdekképviselet (szakszervezet) segítségét, jogi képviselője közreműködését igénybe lehet venni.

III. A VI. Kongresszustól a 25 éves jubileumig

Ha csak a „*Postások Szakszervezetének történetéből... 1945-1970*” a Postások Szakszervezete által 1971-ben megjelentetett kiadványt idézném, akkor ez a 10 év a fokozatos felemelkedés időszaka lenne. Vajon valóban így volt ez? Több, akkor fiatal – ma már nyugdíjas – postással beszélgettem ezekről az évekről. Lehet, hogy fiatalságuk – mai megkeseredettségük az oka – de valóban „csak a szépre emlékeznek” a 60-70-es évekből. Érdekesként szeretném megjegyezni, hogy én itt folyamatosan a Postások Szakszervezetéről írok, de ezekben az években a szakszervezeti alapszabály egységes volt a különböző szakmák esetében. A kezembe került – nem véletlenül – két kék tagsági könyv az 1960-as évekből: az egyik a Pedagógusok, a másik a Postások Szakszervezetének bélyegzőjével. A személyi adatokat, a tagdíj-befizetést igazoló bélyeg és az átigazolások bejegyzésére alkalmas rész után következett a „Kivonat a Magyar Szakszervezetek Alapszabályából”. Nem tudom – abban az időben – hányan olvasták el ezt a részt. Feltételezem, ahogy akkor én sem, sokan mások sem. Beléptünk a Magyar Postához, letettük a kötelező esküt, elfoglaltuk munkahelyünket, s az ott lévő szakszervezeti bizalmi jött a kiskönyvével, s felajánlotta: lépjél be a Postás Szakszervezetbe. Elmondta, mi mindent kaphatsz tagsági díjad befizetése után. Lesznek különböző kedvezmények: szakszervezeti segély, szülési segély, üdülhetsz, ha majd gyermeked lesz, vagy már van, bölcsődei, óvodai ellátásban részesülhetsz. Szakszervezeti igazolványod felmutatása ellenében, önköltséges áron igénybe veheted a Benczúr utcai Múvelődési házban lévő éttermet, ingyenesen látogathatod a könyvtárat és az itt folyó rendezvényeket, igénybe veheted az itt és máshol lévő vendégszobákat. Gyermeked vagy akár te is sportolhatsz a Postásban (Postás Sportegyesület). Egyébként is itt minden kollégád már régen szakszervezeti tag, a tagdíjért mindig fizetésnap jövök, a szakszervezeti lapot nálam lehet igényelni, abból mindent megtudhatsz, miért ne lépnél be? S emlékeim szerint a kezdők beléptek. Nem emlékszem olyan hajdani postás kollé-

1960. november 26-27-én ötvezer szakszervezeti tag képviselésében 126 teljes jogú és 28 tanácskozási jogú küldött részvételével tartotta meg VI. Kongresszusát a Postások Szakszervezete. Horn Dezső a korábbi főtitkár, ezen a kongresszuson, mint a Szakszervezetek Országos Tanácsának titkára szólalt fel. Főtitkári helyét Bessenyei Miklós vette át, s őt – mármint Horn Dezsőt – ezen a kongresszuson megválasztották a Postás Szakszervezet elnökévé.

gámra, aki nem lépett volna be a Postás Szakszervezetbe.

A postás újságokat a szakszervezeti bizalmi tagok megkapták, elolvasták, eldobták. Ma már – az országos gyűjtőkörű könyvtárakon kívül – kevés helyen lehet a régi lapokat megtalálni. E rövid személyes emlékezés után nézzünk szét egy kicsit az akkori sajtó (Képes Postás, Postás Dolgozó, Bizalmi Tájékoztató) cikkei között és idézzük meg a múltat.

1961 januárjában a „Budapesti Bizottság” hírei között olvashatjuk: *Az 1960/61. oktatási év megkezdése óta 49 gyermeket részesítettünk 23 napos ingyenes gyógy- illetve (napi 6 forintos szülői hozzájárulással) iskolásgyermekek üdültetésben. Az oktatási év befejezéséig még 38 – elsősorban előzetes iskolaorvosi javaslat alapján – egészségileg rászoruló gyermek részére biztosítottunk beutalást.*

A VIII. Kongresszus jegyzőkönyvében ez így jelent meg: *A beszámolási időszakban bel- és külföldi kedvezményes szakszervezeti üdültetésben több mint 18000, vállalati üdültetésben mintegy 4000 postás dolgozó részesült. Ugyanebben az időszakban gyermek-üdültetésben 6500-an részesültek.*

Vajon hányan emlékeznek a következő újságcikkre: *Megalakult a Postás Természetbarát Egyesület.*

1961. március 12-én tartották a postás természetjárók alakuló küldöttközgyűlésüket a Benczúr utcai kultúrotthon dísztermében. ... Kéri Gyula elvtárs, a KV Szervezési és Sportosztályának vezetője elnöki megnyitója után 10 budapesti és 13 vidéki természetjáró osztályunk 22000 tagjának 47 küldötte vitatta meg a szakbizottság beszámolóját, amelyet Zoltán Imre elvtárs a szakbizottság elnöke tartott.

S most nézzük, hogyan számolt be a sporttevékenységről a szakszervezet vezetősége a küldöttgyűléseken: *Valamennyi sportágot – a turisztikát és tömegsportokat is – figyelembe véve évről*

évre gyarapodott a testedzésben részt vevők száma. 1960-ban 13 000-en, 1962-ben már mintegy 1 17 000-en vettek részt tömeges kirándulásokon, szerepeltek a különböző rendezvényeken. ...

1963-1967 között Budapesten és vidéken összesen 20 postás sportkör és 65 sportcsoport működött. A sportkörök tagjainak száma 5142, a sportcsoportok tagjainak száma 2712 volt. A 9 vidéki és 5 budapesti sportkör évi 592 000 Ft, a postás sportegyesület pedig 1 140 000 Ft anyagi támogatásban részesült. Ezen felül szakszervezetünk sportcélokra évenként több, mint 300 000 Ft támogatást biztosított.

1961. december 5-én került a posta második ötéves terve a szakszervezet központi vezetősége elé. A benne foglaltakat átvizsgálva a központi vezetőség a következő határozatot hozta: *A posta második ötéves terve megvalósítása érdekében a szakszervezet szervei minden szinten bathatos segítséget nyújtsanak a posta szakmai vezetésének. A terv végrehajtása megköveteli, hogy a postás dolgozók kezdeményező készségét, alkotó erejét a következő időszakban maximálisan a második ötéves terv tudatos teljesítésére irányítsuk. A határozat ezután részletesen megjelöli a postai terüfeladatok kialakításával és végrehajtásával, a szocialista munkaverseny szervezésével, az újtómozgalommal, a műszaki fejlesztéssel, a szakmai képzettség növelésével, a minél jobb és biztosabb munkafeltételek kialakításával, a munkavédelemmel, a bérezéssel, a politikai nevelőmunkával, a szakmai- szakszervezeti vezetés színvonalának megjavításával kapcsolatos legfontosabb, konkrét szakszervezeti teendőket.*

Emlékeznek még a taggyűlésekre kedves olvasóim? Az idősebbek talán igen, de a fiataloknak – gondolom – ilyenben már nincs részük. Most egy 1962. évi decemberi taggyűlést idézek meg a Képes Postás 1962. évi decemberi számából: *Az év utolsó taggyűlését tartotta közelmúltban a Postai Tervező Iroda szakszervezeti bizottsága. Ez alkalommal 170 dolgozó közül 15-en jelentek meg. Lévy-Szabó Já-*

Hírek

Támogatás Mátrakeresztesnek

2005. április 25-étől az ország valamennyi postahelyén belöldi postautalványon (rózsaszín csekken) díjmentesen lehet adományokat befizetni „Mátrakeresztesi árvíz-károk helyreállítása” megjelöléssel a pásztói önkormányzat 11741024-15450827-10130005 számon elkülönített számlájára. A Magyar Posta átvállalja a rózsaszín csekkek feladási díját, így segíti a bajba jutott Nógrád megyei települést.

Az ügyfél baja Baján

Április végén egy 76 éves férfi három bolgár állampolgártól szándékozott valutát vásárolni, és a bajai postán a bankjegyek valódiságát szerette volna ellenőriztetni.

A bolgárok a postán vitát színeltek, kitépték a pénzt az idős férfi kezéből, és elmenekültek. Hasonló eset történt korábban Kalocsán is, a rendőrség innen ismerte már az elkövetők gépkocsiját, amit a 6-os úton feltartóztattak.

Az autóból előkerült az ellopott egymillió forint és a több, mint 2500 euró.

Felügyelő Bizottsági értékelés

A Magyar Posta Rt. Felügyelő Bizottsága több alkalommal tárgyalta a társaság szerződéskötési rendjét, és elemezte a posta beszerzési tevékenységét, köztük az informatikai eszközök beszerzésével kapcsolatos eljárásokat is. A Felügyelő Bizottság megállapította: a Magyar Posta Rt. beszerzési tevékenységének szabályozása a törvényi és a tulajdonosi elvárásoknak egyaránt megfelel.

ELADÓ

Eladó tulajdonostól Pilisborosjenőn (Külső Bécsi út) 203 négy-szögöles telken álló, összköz-műves családi ház.

Érdeklődni lehet:

06-26-336-836 telefonszámon

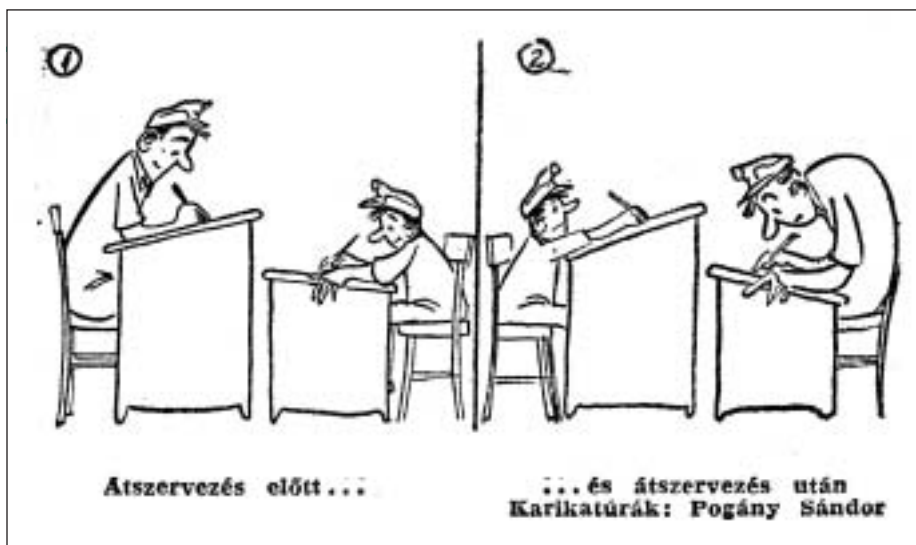
nos elnök megnyitóját után Rátky Béla SZB titkár tartotta meg a szakszervezeti bizottság egész évi munkáját értékelő beszámolóját. A Postai Tervező Iroda elmuldt háromnegyed évi teljesítmény terve 4 370 000 forint volt – hangoztatta – a teljesítés pedig 4 630 000 forint. Ez 106 százalékos teljesítést jelent. A második öt éves tervek még hátralevő időszakában és a harmadik öt éves tervek irányelveiben a jelenlegi körülmények között nagyobb feladatok várnak a POTI-ra. A beszámoló részletesen értékelte a termelési bizottság, a műszaki bizottság, a nőbizottság tevékenységét. Beszámolt a társadalombiztosítási tanács, a gazdasági felelős, a kultúr- és sportfelelősök jó munkájáról. Ismertette a szakszervezeti bizottság 1963. évi költségvetés tervezetét, amit a taggyűlés jóváhagyott, illetve a beszámolóval együtt elfogadott.

A most feldolgozott 10 év alatt öt olyan jelentős postai esemény (postatörvény, jubileumi megemlékezés és VIII. kongresszus, gazdasági reform, 25 éves a postás szakszervezet) történt, melyekkel a postai lapok és a beszámoló jelentések is részletesen foglalkoztak. Időrendben elsőként az országgyűlés 1964. június 25-i ülésén elfogadott új postatörvényt említeném, melynek érdekessége, hogy ekkor már majdnem húsz éve annak, hogy vége a II. világháborúnak, mégis – a Postaügyi Értesítőben lehozott új utasításokat leszámítva – még az 1936-ban bevezetett postatörvény volt életben. A postáról és a távközlésről szóló, július 1-jén hatályba lépő 1964. évi II. törvény több pontjában eltért a korábbitól. Az új postatörvény megjelenése pedig szükségessé tette az új postaszabályzat kiadását. Erről a postás szakszervezet VII. Kongresszusán a következők hangoztak el: *A beszámolási időszak nagy jelentőségű eseménye volt, hogy 1964. június 30-án kibírdették az 1964. évi II. törvényt a postáról és a távközlésről. ... Az új törvény kimondta, hogy a postai és*

távközlési tevékenység állami feladat, amelyeket kizárólagos joggal a Magyar Posta lát el. A törvény részletesen megállapítja a Posta tevékenységét az ún. hagyományos postai és a távközlési szolgáltatások körében. Kimondja, hogy a Posta a feladatkörébe tartozó szolgáltatásokat – meghatározott feltételek mellett – teljesíteni köteles. A törvény meghatározza a Posta felelősségét. ... A Postatörvény egyenesen összefoglalja és szabályozza a Posta jogállását a népgazdaságon belül. Megszabja a Posta feladatait és kötelezettségeit az igénybe vevő felekkel szemben. A Postások Szakszervezete újságjában interjút közölt Horn Dezső – egykori főtitkárral, majd elnökkel, aki ebben az időben – a Magyar Posta vezérigazgatójaként a közlekedés- és postaügyi miniszter első helyettese volt. A lap beszámolt a tervteljesítésekről, a postatörvényről illetve a szabályzat eredményeiről.

Haladva az időben, következő nagy esemény volt a százéves független Magyar Posta centenáriumi ünnepségsorozata, mely egybeesett a Postás Szakszervezet 1967. június 29-30-án megtartott VIII. kongresszusával. Ott dr. Zsuffa Szabolcs mb. főtitkár ünnepi beszédében arról beszélt, hogy Szakszervezetünk becsületbeli ügye, hogy a történelmi évforduló ünnepi hangulatában, az új irányítási rendszer bevezetésének előestéjén, régi fényében újítsa meg és tegye közkinccsé a postás dolgozók előtt azokat a haladó szakmai hagyományokat, amelyek a Magyar Postást az elmúlt 100 év alatt valóban hívatása magaslatára emelték. ... s most nézzünk egy kicsit az elhangzott szavak mögé: „a történelmi évforduló ünnepi hangulatában”. Száz évvel ezelőtt, 1867. május 22-én a képviselőház elfogadta a kiegészített, június 8-án pedig Ferenc József magyar királlyá koronázták. Postai vonalon a dátumok a következők: 1867. március 10-én Gorove István, az újonnan kinevezett kormány földművelés-, ipar- és kereskedelemügyi minisztere – hozzá tartozott a posta is – Bécsben megkezdte a tárgyalásokat a tárcájához tartozó ügyekben. 1867. május 1-jén jelent meg először a „Rendelvények a magyar postahivatalok számára” című hivatalos lap. 1867. június 1-jétől kerültek mindkét országban (Magyarországon és Ausztriában) forgalomba az uralkodó arcképével ellátott új bélyegek, melyeken a kr. jelzésen kívül semmiféle felírás nem volt. És még egy fontos dátum: 1867. július 10-én Baján Joanovich György bajai postamester összehívta a magyar és erdélyországi postamesterek értekezletét, és

a jelenlévő postamesterek egy postai segélyzőegyletet alakítottak. Az ország különböző részein a fővárostól különböző távolságban, egymástól elszigetelten élő, de azonos problémákkal küzdő postások részére nagy fontossággal bíró egyesület létrehozását az akkori országos postafőigazgató, Gervay Mihály is támogatta. Ha jobban belegondolunk abba, miért is jött létre ez az akkori segélyző egyesület, s hogyan fejlődött az évek során egyesületté, majd olvadt bele a Postások Szabad Szakszervezetébe, megállapíthatjuk, hogy szakszervezeti oldalról is megvolt az ok az ünneplésre, hiszen ezt az egyesületet – még akkor is, ha neve más volt, célkitűzéseiben megegyezett a mai szakszervezettel – akár a mai szakszervezet elődjének is tekinthetjük.

Visszatérve a megbízott titkár ünnepi beszédéhez, elemezzük tovább szavait: „az új irányítási rendszer bevezetésének előestéjén”. 1967-ben már köztudott volt, hiszen az előkészítő tárgyalások javában folytak, hogy 1968-tól valami más, valami új készül: *A szakszervezetek*

– a postás szakszervezet is – részt vettek a gazdaságirányítási rendszer reformjának kidolgozásában. A reform céljaival egyetértünk. ... A hírközlés alapvető feladatát az új gazdaságirányítási rendszerben a népgazdaság és a közönség részéről jelentkező összes igények maradéktalan kielégítése, az alapvető követelmények: pontosság, biztonság, gazdaságosság figyelembevételével. Ez a népgazdaságnak, a Postának és a postás dolgozóknak egyaránt közös érdeke.

A 25 éves évfordulóra megjelentetett kiadvány a gazdaságirányítás reformjával kapcsolatos új szakszervezeti feladatokat 2 év távlatából ekképp elemzi: *A gazdasági reform magasabb célul tűzheti ki az egyén és a társadalom elé az elosztás – teljesítményektől függő – differenciálását is, biztosítva a dolgozók és a vezetők továbbfejlesztését, tágabb teret adva a képességek felismeréséhez, kibontakozásához, és hasznosításához. Az önállóság és az érdekelttség egyidejű megnövekedése – ezen túlmenően – nemcsak lehetőséget ad az üzemi demokrácia továbbfejleszté-*

sére, hanem egyszersmind alá is húzza a továbbfejlesztés szükségességét. Az új Munka Törvénykönyve alapja az új kollektív szerződésnek is, amely részletesen tartalmazza a postás dolgozók, vezetők jogait és kötelességeit, egyszersmind a dolgozók nevében eljáró szakszervezeti szervek jogait és kötelességeit is. A gazdaságirányítás új rendszerének bevezetésével párhuzamosan tehát új, nagyobb jogkört kaptak a szakszervezetek is. **A gazdasági vezetők megbízásánál, minősítésénél, leváltásánál véleményezési jogot, törvénytelen vagy erkölcstelen vezetői döntés esetén vétőjogot, a szociális, kulturális és sportcélokat szolgáló anyagi alapok feletti döntési jogot gyakorolhatnak.**

Lassan elérkeztünk 1970. március 12-éhez amikor a postás szakszervezet „Központi Vezetősége ünnepi ülésen emlékezett meg hazánk felszabadulásának és szakszervezetünk megalakulásának 25. évfordulójáról.” Az ünnepi beszéd elhangzása után 145-en a „Szakszervezeti Munkáért” kitüntetést, 8-an „Posta Kiváló Dolgozója” kitüntetést, 13-an Miniszteri Dicséretet, illetve Vezérigazgatói Elismerést kaptak.

1971-ben megjelent az általam oly gyakran idézett könyv: *„Postások Szakszervezetének történetéből ... 1945-1970”*, s ezzel lezártunk tekinthetjük a Postások Szakszervezetének első 25 évét. Helyzetem könnyebb volt, mint az ezt követő 35 év megírásánál lesz, mert a következő 25 évről, és az azóta eltelt 10 évről – tudomásom szerint – eddig nem készült cikk vagy könyv.

Rákóczi Margit

LÉPJ BE! EGYÜTT KÖNNYEBB!

POSTÁS SZAKSZERVEZET

.....
alapszervezet bélyegzője

NYILATKOZAT

Alulírott (név) (lakcím)
.....(anya neve), mint a Postás Szakszervezet tagja, megbízom a munkáltatómat, a (cég), hogy munkaviszonyom alapján, részemre általa fizetendő mindenkor havi fizetésemből szakszervezetem illetékes testülete (kongresszusa) által meghatározott és munkáltatómmal rendszeresen közölt szakszervezeti tagdíjam összegét a számfeljétskor elkülönítse, és azt az említett szakszervezet részére átutalja.

2005

Ez a megbízás visszavonásig érvényes!

aláírás

Közös lónak...?

A kultúra paripája

Alapítványok. Úgy kezdődik a hajdani nagy postából 1990-ben szétvált utódcégek által fenntartott, közös vagyonelemeket működtető szervezetek neve: postai és távközlési. Majd emígy folytatódik: múzeumi, művelődési, sport alapítvány. E három terület fontos az ember személyiségének fejlődése, egyensúlya szempontjából. Ennek igazságát akkor is belátták a vállalatok vezetői, s azóta sem kérdőjelezték meg.

Gondok persze mindig akadtak, és ma sem megnyugtató a helyzet alapítványaink körül.

A postai és távközlési alapítványaink helyzetét bemutató sorozatunk következő alanya a művelődési alapítvány, amelyben a Magyar Posta és a Matáv 47,5 %-47,5%-kal, az Antenna Hungária 5 %-kal részesedik az alapító okirat szerint.

A Benczúr utcában is történtek nagy horderejű változások. Immár harmadik éve nem támogatja a Matáv a művelődési alapítványt. Ha jól vagyok értesülve, azzal az indoklással: a távközlési dolgozók nem látogatták olyan számban, amire a cég vezetése azt mondta volna: igen, a miénk is a ház, szükségük van rá az alkalmazottainknak. A kuratóriumban szintén felfüggesztette részvételét nevezett vállalat. Vagy esztendeje a műsorszóró cég is megszüntette hajdani vállalásai teljesítését. A jószerével fele pénzből gazdálkodni kényszerülő PMK a Magyar Posta gondoskodásától függ ma már teljes egészében. A távközlési óriás de facto kivonulása nyomán jelentős létszámcsökkenést hajtott végre a ház vezetősége, és a programok is megsínylelték a pénzsűkét. De nem adták fel, a nehezebb körülmények dacára igyekeznek a legtöbbet kihozni a meglévő adottságokból. Ha valaki végigbongeszi egy-egy hónap szórakoztató, kulturális és önképző programkínálatát, mostanában már észre sem veszi, milyen feszített gazdálkodást folytat a Benczúr Ház, ami feltétlenül az ott dolgozók elhivatott maroknyi csapatának érdeme.

A ház 1930-ban lett a Postás Jóléti Alapítványé. Az előző években a korabeli postások társadalombiztosítási járulékaiknak egy részét e célra, állami jóváhagyással egy postás otthon létesítésére fordíthatták. A gazdasági világválság ezúttal eleink kezére játszott. Egy csődbe ment szeszgyáros és lótenyésztő családi tragédiája nyomán a jelzáloghitelező Magyar-Olasz Banktól elérhető áron vehették meg a millenniumi boldog békeidőkben épült gyönyörű palotát.

alakult Postás Dalárda és más hasonló profilú civil szerveződések fúziójából született meg, az ország legrégebb középfokú zenei tanintézménye, a mai napig is a Benczúr utca 27-ben üzemel.

Az első pénzmegvonási hírek hallatán velük kapcsolatosan is megjelentek azok a híresztelések, hogy el akarják adni az ingatlant a művelődési alapítvány kérdésében kutya-macska barátságban lévő fenntartó társcégek. A tulajdonviszonyok azonban nem tűnnek egyértelműnek, talán ezért a patthelyzet. Talán másért, amibe az illetékesek nem engedik belelátni a köznépet. Állítólag a Matáv szívesen eladná a részét, a Posta viszont nem, de ezen kívül jogi akadálya is volna egy effajta megoldásnak.

Minden gond ellenére még áll a Benczúr, ráadásul postáskézen van, de folytonos a félelem: meddig még? Mikor üt be a menykő?

Szabó Jenő

A Nagy Könyv

Második menet: 100-ból a 12-be

Lezárult a játék első szakasza. Ismerjük a száz legnépszerűbb regény listáját. Általános vélemény szerint nívósabb annál, amit előzetesen várhattunk a tömegkultúra másfél évtizedes nyomulása után. Konzervatívnak mégsem nevezhető egyértelműen, hiszen a klasszikus regények mellett a legfrissebb divatnak megfelelő (ugyanakkor kiváló) szerzők művei is bekerültek a két-szer ötvenbe.

Mostantól egyesül a magyar és a külföldi regények listája, s június 11-ig lehet szavazni közülük azokra, amelyeket legszívesebben látnánk a legjobb 12 között. A május elejétől forgalomba kerülő új szavazólapokkal tehetjük meg ezt.

Közben továbbra is szavazhatnak a postások a házi listára, amelynek beküldési határideje szintén június 11-e. Szavazólapokat a letéti könyvtárakban, illetve a Benczúr Ház központi könyvtárában kaphatnak, vagy a ház honlapjáról tölthetik le, és kinyomtatva adhatják postára (1373 Bp. Pf. 601). Egyébként e postás szavazás lapunk zártakor a hazai regények mezőnyében hasonló értékrendet tükrözött az országos vélemény-

hez, a külföldiek vonatkozásában – egyelőre – eltér.

Május 4-én beindult a Benczúr Házi Olvasókör. A klubkönyvtárban összegyűlt könyvbarátok örömmel elemezték a Top 100 listáját, szinte mindenki meglelte benne a saját kedvencét. Aki nem, az annak örült, hogy a 150-be legalább bekerült a nagy olvasmánya. Viszont a játék várható hatásait latolgatva akadtak szkeptikus és kimondottan optimista nézetek egyaránt. Azaz komoly segítséget adhat az olvasás megszerettetéséhez ez az akció, illetve továbbra is azok fognak szépirodalmat olvasni, akik eddig is megtették, legfőleg az orientációjukat változtathatja meg a játék során megismert új olvasmányokból áradó értékrend. Aztán A Nagy Könyv honlapon meghirdetett játékokra is hoztak magukkal ötleteket a résztvevők.

Az olvasókör következő összejövetelét június 1-jén, szerdán 17 órától tartja a Benczúr Ház könyvtárában. Szeretettel várják a postás kollégákat. Bekapcsolódni bármikor lehet a körbe. A tervek szerint ekkor fognak megállapodni egy közös műben, amelyet a nyári szünetre házi feladatképpen elolvasnak, s ősszel majd annak kivesésésével indítják a programjukat.

Egyébként a postás könyvtárak is felkészültek a várt, s valóban bekövetkező fokozott érdeklődésre, ami a százas listán szereplő művek iránt mutatkozik. Ezek mind megtalálhatók kínálatukban. Érdemes beiratkozni, hiszen a 900 forintos éves tagsági díjért egyetlen valamire való könyvet sem tudnának megvenni a boltokban!

(szj)

A PMSE természetjáró szakosztályának túraprogramjai

ORGONAVIRÁGZÁSTÓL SZAMÓCAÉRÉSIG

Május 21-én, szombaton, az alcsútdobozi arborétumba. Találkozó: Déli pu. pénztárak, 8 óra. Vezető: *Merényi L. József*.

22-én, vasárnap, a Budai-hegységben tesznek meg vagy 15 kilométert a postás turisták.

Útvonal: Budakeszi – Mamutfenyők – Szarvas-árok – Tárnai pihenő – Nagy-Kopasz – Nagykovácsi. Találkozó: Moszkva tér, metrókijárat, 9 óra.

Vezető: *Gyöző Jánosné*.

25-én, szerdán, nem csak nyugdíjasoknak, bárkinek, aki ezen a napon ráér, a Mátrát ajánlhatjuk. Parádfürdő környékén tesznek egy 8 km-es kört, közben megkóstolhatják a híres gyógyvizet egyenest a forrásánál, a kénköves illatú csevicét. Találkozó: Népstadion autóbusz pu., 6.15-kor. Vezető: *Füvessy Lajos*.

28-án, szombaton, a Cserhát fővárostól távolabb eső, keleti részére látogatnak el Cserhátsuránytól Szandaváraljáig (11 km). Találkozó: Keleti pu., 6.45-kor. Vezető: *Kövespataki László*.

29-én, vasárnap, kerül sor a társadalmi

erdei szolgálatra a szakosztály „felségterületén”, a Fenyőgyöngyétől Hűvösvölgyig, a kék jelzés mentén.

Találkozó: Óbuda-Újlaki templom, 65-ös busz vá., 9 óra. Vezető: *Váry Péterné*.

Június 4-én, szombaton, a Gerecse a célterület. Tornyópusztától Szárligetig barangolhatnak úgy 17 kilométert. Találkozó: Déli pu., 7 óra. Vezető: *Nánásy Miklós*.

5-én, vasárnap, a Visegrádi-hegység keleti oldalába kóstolhatnak bele: a Dunabogdánytól Leányfaluig vezető zöld jelzésen olykor gyönyörűséges panoráma tárul majd a szemük elé (13 km). Találkozó: Árpádhíd, autóbusz pu. 8 óra. Vezető: *Divinyi Mártonné*.

12-én, vasárnap, újfent a Cserhátba utazik a postás túracsapat. Penc – Csövény – Nézsza az útvonal (12 km).

Találkozó: Nyugati pu. pénztárak, 7 óra. Vezető: *Kiss L. Sándor*.

14-én, kedden, 17 órától klubnap. Az időpont a régi, a helyszín új: a PMSE sporttelepének előadóterme (Bp. XIV. Róna u. 86-100.) A programban szereplő és azon kívüli túrákra lehet ott jelentkezni, illetve megismerhetik a második félév programjait is.

18-án, szombaton, a Vértes kék jelzésén kalandozhatnak 18 km hosszan. Útvonal: Gánt – Antal-árok – Géza-pihenő – Pátrácos – Vén-cser – Határ-nyiladék – Várvölgy – Csókakő – Bodajk. Találkozó: Déli pu., 6.30. Vezető: *Tőbiás Gábor*.

19-én, vasárnap, ismét a Visegrádi-hegység egy szép részét ismerhetik meg, Pilisszentlászlótól a Paprét, Vörösmező,

majd a Vöröskő érintésével Leányfaluig (12 km). Találkozó: Batthyány tér, 8.10. Vezető: *Divinyi Mártonné*.

26-án, vasárnap, a szezon utolsó kirándulása igazán méltó befejezése az első félévnek. A Tihanyi-félszigeten levendulanézőbe megy a társaság, s közben megtekintik az apátsági templomot, a barátságokat és a Belső-tavat. Az a 10 kilométer hamarabb elillan, mint a levendula illata. Az utóbbi nagyon sokáig őrzi erejét. Találkozó: Déli pu., 5.50. Vezető: *Veliczky Lászlóné*.

Ugyanezen a napon még a társadalmi erdei szolgálatot is választhatják. (A tudnivalókat lásd május 29-énél.)

Továbbra is várja *Csepeli Istvánné minden vasárnap* reggel 9 órakor a Moszkva téri metrókijáratnál mindazokat, akik egészségi állapotuk miatt csak 3-4 kilométernyi sétára vállalkoznak, de szeretnének mozogni egy kicsit a testi-lelki kondíciójuk érdekében.

Sz. J.

Lengyel Géza

Májusi rácsodálkozás

Immár kéthetes emlék lett szép május elseje zászolós, léggömbös, gyönyörű ünnepünk és Pongrác, Szervác, Bonifác egy évre feledünk mert erdők, vizek, rétek, levegő tele almavirág, aranyeső, rhododendronok szín- és illatárján lebbenő dalmokok, méhek, tarka lepkek, fátyolkák badával – kedvem mámoros, csupa fütty, madárdal, ujjhegyemről – nézd – katica roppan fel éppen, villan a lomb közt sárgarigó „buncut a bíró” – flótázik szépen s őzgida hangját bozza a szellő langymeleg éjben

POSTÁS DOLGOZÓ

A Postás Szakszervezet lapja
Szerkesztőség: 1146 Budapest, Cházár András u. 13.
Levélcím: 1406 Budapest, Postafiók 14.

Felelős kiadó: *Mundruczó Kornél* elnök

Felelős szerkesztő: *Udvarhelyi András*
Telefon: 465-3715

Nyomdai előkészítés: FHM Nyomda
ISSN 1219-3712